

Briuselis, 2020 m. gruodžio 23 d.
REV4. Ši pranešimo redakcija pakeičia
2020 m. gruodžio 11 d. pranešimą (REV3)¹

GAIRĖS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR MUITŲ, ĮSKAITANT LENGVATINĘ KILMĘ, SRITIES ES TAISYKLĖS

Turinys

Ivadas.....	3
A. Teisinė padėtis, kuri susiklostys po pereinamojo laikotarpio pabaigos, įskaitant Susitarimo dėl išstojimo nuostatas dėl atsiskyrimo	4
1. Ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo kodas (EORI kodas).....	4
2. Muitinės sprendimai.....	5
2.1 Leidimai	5
2.2 Sprendimai dėl privalomosios tarifinės informacijos (PTI sprendimai).....	8
2.3 Sprendimai dėl privalomosios kilmės informacijos (PKI sprendimai)	8
3. Bagažo etiketės.....	9
4. Lengvatinės kilmės aspektai	9
4.1 Lengvatinės kilmės nustatymas ES lengvatinių susitarimų tikslu	10
4.2 Tiesioginio vežimo (neklastojimo) reikalavimai.....	10
4.3 Kilmės įrodymai	11
4.4 Tiekėjo deklaracijos, naudojamos lengvatinės prekybos tikslais	12
4.5 Patvirtinti eksportuotojai	12
4.6 Registruotieji eksportuotojai (REX)	13

¹ Pagrindinis REV3 redakcijos pakeitimas susijęs su vykstančiu judėjimu (Jungtinė Karalystė informavo Komisijos tarnybas, kad po gruodžio 31 d. ji nebegalės naudotis dabartinėmis elektroninėmis ECS ir ICS sistemomis). Kitas pakeitimas susijęs su prekių, kurioms taikomos specialios procedūros arba kurioms taikomos laikino saugojimo procedūros, identifikatoriumi (plg. šio pranešimo 9 skirsnį). REV4 redakcijos pakeitimai iš esmės susiję tik su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos įgyvendinimu (šio pranešimo B dalis).

4.7	Kilmės statusą turinčių produktų kvotų išimtys, nustatytos kai kuriais ES laisvosios prekybos susitarimais.....	13
5.	Prekių įvežimas į Sąjungos muitų teritoriją	14
5.1	Įvežimo bendroji deklaracija (ENS).....	14
5.2	Prekių laikinasis saugojimas	15
5.3	Prekių muitinis statusas.....	16
5.4	Atleidimas nuo importo maito	18
6.	Išleidimas į laisvą apyvartą	19
7.	Specialiosios procedūros	20
7.1	Tranzitas	20
7.2	Kitos (ne tranzito) specialiosios procedūros	25
8.	Prekių išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos	30
8.1	Išankstinė išvežimo deklaracija	30
8.2	Eksportas ir reeksportas	31
9.	Skola muitinei	33
10.	Administracinis bendradarbiavimas muitų klausimais.....	34
B.	Taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui	36
1.	Ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo kodas (EORI kodas).....	37
2.	Muitinės sprendimai ir leidimai.....	37
2.1	Leidimai, kuriuos Jungtinės Karalystės muitinė iki pereinamojo laikotarpio pabaigos išdavė Šiaurės Airijoje įsisteigusiems ekonominės veiklos vykdytojams ir sprendimai, kuriuos ji iki to laiko dėl ekonominės veiklos vykdytojų priėmė	37
2.2	Leidimai, kuriuos Jungtinės Karalystės muitinė išduos po pereinamojo laikotarpio pabaigos, ir sprendimai, kuriuos ji iki to laiko dėl ekonominės veiklos vykdytojų priims	37
3.	Prekių įvežimas į Sąjungos muitų teritoriją per Šiaurės Airiją.....	38
4.	Tranzitas	39
5.	Lengvatinės kilmės aspektai	40
5.1	Lengvatinė kilmė vykdant prekybą, kuriai taikomi ES lengvatiniai susitarimai su trečiosiomis šalimis 40	
5.2	Lengvatinės kilmės aspektai importuojant prekes į Šiaurės Airiją	41
5.3	Lengvatinės kilmės aspektai eksportuojant prekes iš Šiaurės Airijos.....	41
6.	Kiti lengvatiniai aspektai. ES muitų sąjunga	42
7.	Tarifinės kvotos	42
8.	Prekių išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos per Šiaurės Airiją	42
9.	Prekių gabenimas tarp Šiaurės Airijos ir Sąjungos	43

9.1	Sjungos prekių gabenimas.....	43
9.2	Ne Sjungos prekių gabenimas	44
1.	Priedas. Lengvatos ir kilmės taisyklės pereinamuoju laikotarpiu.....	45
1.	Lengvatinės kilmės aspektai	45
2.	Kilmės tikrinimas	46

ĮVADAS

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiaja šalimi². Susitarime dėl išstojimo³ nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d. Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma ES teisė⁴.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derėsisi dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimu į rinką sąlygomis, labai skirtųsi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁵, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos, įskaitant Susitarimo dėl išstojimo atitinkamas nuostatas dėl atsiskyrimo (žr. A dalį). Šiame pranešime taip pat paaiškinamos taisyklės, Šiaurės Airijai taikytinos po pereinamojo laikotarpio pabaigos (žr. B dalį).

Šio pranešimo priede pateikiama informacija apie lengvatas ir kilmės taisykles pereinamuoju laikotarpiu.

Rekomendacijos suinteresuotiesiems šalims

Siekiant atsižvelgti į šiame pranešime nurodytas pasekmes, suinteresuotiesiems subjektams visų pirma rekomenduojama:

- apsvarstyti, ar jiems reikia gauti EORI kodą iš ES valstybės narės;
- pasiteirauti savo kompetentingos muitinės dėl tolesnių rekomendacijų, susijusių su jų padėtimi, ir

² Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.

³ Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).

⁴ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.

⁵ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

- pritaikyti sąnaudų ir tiekimo grandines atsižvelgiant į tai, kad Jungtinės Karalystės sąnaudos bus laikomos neturinčiomis kilmės statuso siekiant taikyti tarifų lengvatas trečiosioms šalims.

Pastaba

Šiame pranešime neaptariamos ES taisyklės dėl:

- tarifinių kvotų ir jų valdymo,
- draudimų ir apribojimų,
- pridėtinės vertės mokesčio,
- akcizų.

Šie aspektai aptariami šiuo metu rengiamuose arba jau paskelbtuose kituose pranešimuose⁶.

A. TEISINĖ PADĖTIS, KURI SUSIKLOSTYS PO PEREINAMOJO LAIKOTARPIO PABAIGOS, ĮSKAITANT SUSITARIMO DĖL IŠSTOJIMO NUOSTATAS DĖL ATSISKYRIMO⁷

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, Jungtinei Karalystei nebebus taikomos muitų srities ES taisyklės, visų pirma 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas⁸ (toliau – SMK), įskaitant jį papildančius ir jo įgyvendinimo aktus⁹. Tai sukelia visų pirma šias pasekmes:

1. EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJO REGISTRACIJOS IR IDENTIFIKAVIMO KODAS (EORI KODAS)

Pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu Jungtinės Karalystės EORI kodai, įskaitant Jungtinės Karalystės EORI kodus, susijusius su nebaigtomis operacijomis, kurioms taikomas Susitarimas dėl išstojimo, Sąjungoje nebegalios ir bus deaktyvuoti atitinkamoje IT sistemoje EOS / EORI.

- a) Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, gali keistis **Sąjungoje įsisteigusių** asmenų, kurie šiuo metu vykdo sandorius tik su asmenimis Jungtinėje Karalystėje, prekybos pobūdis. Nors dabar jie neprekiauja su trečiosiomis šalimis, o sudaro tik Sąjungos vidaus sandorius ir todėl neturi valstybės narės suteikto EORI kodo, vėliau vykdant sandorius jiems reikės atlikti muitinės formalumus. Todėl pagal SMK jie privalo užsiregistruoti tos valstybės narės, kurioje yra įsisteigę, muitinėje.

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lt.

⁷ Jeigu nenurodyta kitaip, šioje dalyje pateikti paaiškinimai yra susiję su Jungtine Karalyste, išskyrus Šiaurės Airiją.

⁸ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

⁹ Dėl SMK taikymo Šiaurės Airijoje žr. šio pranešimo B dalį.

Tie asmenys gali reikalaujamus duomenis (SMK DA¹⁰ 12-01 priedas) pateikti arba reikiamas registracijos procedūras atlikti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

b) Reikia skirti dvi asmenų, kurie yra šiuo metu **įsisteigę Jungtinėje Karalystėje arba yra registruoti ir turi Jungtinės Karalystės EORI kodą**, kategorijas:

- asmenys, kurie šiuo metu neprekiuoja su trečiosiomis šalimis, o sudaro tik Sąjungos vidaus sandorius ir todėl neturi nė vienos valstybės narės suteikto EORI kodo, tačiau kurie nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos ketina vykdyti sandorius, dėl kurių reikės atlikti muitinės formalumus, todėl pagal SMK teisės aktus jiems privaloma užsiregistruoti valstybės narės muitinėje;
- asmenys (įskaitant trečiųjų šalių veiklos vykdytojus), kurie šiuo metu turi Jungtinės Karalystės muitinės suteiktą galiojantį EORI kodą, tačiau šis kodas nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalios.

Šiuo atveju jie turi žinoti, kad privalo užsiregistruoti valstybės narės kompetentingoje muitinėje ir nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos naudoti naująjį EORI kodą.

Jungtinėje Karalystėje arba kitoje trečiojoje šalyje įsisteigę asmenys, kurie valstybėje narėje turi nuolatinį verslo padalinį, kaip apibrėžta SMK 5 straipsnio 32 punkte, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui turės pagal SMK 9 straipsnio 1 dalį užsiregistruoti valstybės narės, kurioje yra nuolatinis verslo padalinys, muitinėje. Nuolatinio verslo padalinio valstybėje narėje neturintys asmenys turės pagal SMK 9 straipsnio 2 dalį užsiregistruoti valstybės narės muitinėje, kurios kompetencijai priskiriama vieta, kurioje jie pirmą kartą pateikia deklaraciją arba prašymą priimti sprendimą, priežiūra; be to, tie ekonominės veiklos vykdytojai turi paskirti savo atstovą mokesčių klausimais, kai tai privaloma pagal galiojančius teisės aktus.

Tie asmenys taip pat gali reikalaujamus duomenis (SMK DA 12-01 priedas) pateikti arba reikiamas registracijos procedūras atlikti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Valstybių narių muitinės turėtų dar iki pereinamojo laikotarpio pabaigos priimti prašymus ir suteikti jiems EORI kodus. Ekonominės veiklos vykdytojai gali turėti tik vieną tuo metu galiojantį ES EORI kodą, todėl nauji asmenų, turinčių galiojantį Jungtinės Karalystės EORI kodą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ES EORI kodai gali galioti tik pasibaigus tam laikotarpiui (t. y. nuo dienos, einančios po pereinamojo laikotarpio pabaigos dienos, arba vėlesnės dienos, kuri būtų EORI kodo galiojimo pradžios diena).

2. MUTINĖS SPRENDIMAI

2.1 Leidimai

Pereinamojo laikotarpio pabaigos poveikis leidimams priklauso nuo leidimo rūšies, be kita ko, nuo jį išdavusios muitinės, leidimo turėtojo ir geografinės jo galiojimo teritorijos.

¹⁰ 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiais taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos (OL L 343, 2015 12 29, p. 1).

Jungtinės Karalystės muitinės išduoti leidimai

Iš esmės bet koks Jungtinės Karalystės muitinės jau išduotas leidimas nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalios¹¹. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinės Karalystės muitinė nebebus ES kompetentinga muitinė.

Kai Jungtinė Karalystė po pereinamojo laikotarpio pabaigos dienos kaip savarankiška susitariančioji šalis prisijungs prie Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros¹² (CTC), Jungtinės Karalystės išduoti leidimai dėl tranzito procedūrų supaprastinimo¹³ nebegalios ES muitinės sprendimų sistemoje, o turės būti tvarkomi Jungtinės Karalystės, kaip šios konvencijos susitariančiosios šalies, nacionalinėje sistemoje. Jei tada Jungtinė Karalystė praneš valstybėms narėms, kurie iš tų leidimų ir toliau galioja pagal CTC, valstybės narės privalės tuos leidimus pripažinti galiojančiais.

Valstybių narių muitinių išduoti leidimai

Valstybės narės muitinės išduoti leidimai apskritai galios, tačiau muitinė turės juos iš dalies pakeisti savo iniciatyva arba, gavusi ekonominės veiklos vykdytojo prašymą iš dalies pakeisti leidimą, atsižvelgdama į jo geografinę galiojimo teritoriją ar su Jungtine Karalyste susijusius leidimo elementus.

Tačiau ekonominės veiklos vykdytojams išduoti leidimai su Jungtinės Karalystės EORI kodais nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalios¹⁴, nebent ekonominės veiklos vykdytojas yra įsisteigęs Sąjungoje ir galėtų gauti ES EORI kodą ir prašyti iš dalies pakeisti leidimą – į jį vietoj Jungtinės Karalystės EORI kodo įtraukti naująjį ES EORI kodą. Jei leidimo iš dalies pakeisti negalima, t. y. Jungtinės Karalystės EORI kodo negalima pakeisti ES EORI kodu, ekonominės veiklos vykdytojas turėtų prašyti naujo leidimo, kuriame būtų nurodytas jo naujasis ES EORI kodas.

Ekonominės veiklos vykdytojams, turintiems ES EORI kodus, suteikti leidimai, kurie šiuo metu galioja ir Jungtinėje Karalystėje, turi būti iš dalies pakeisti, kad būtų atsižvelgta į pereinamojo laikotarpio pabaigą ir į atitinkamą geografinę galiojimo teritoriją: pavyzdžiui, iš leidimo dėl reguliariosios laivybos linijos (RSS) reikės pašalinti maršrutus, į kuriuos įtraukti Jungtinės Karalystės uostai, išskyrus Šiaurės Airijoje esančius uostus.

¹¹ Dėl išimčių žr. tolesnį poskirsnį „Leidimai, susiję su nebaigtomis gabenti prekėmis pagal Susitarimą dėl išstojimo“ ir B dalį „Taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui“.

¹² OL L 226, 1987 8 13, p. 2, su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Sprendimu Nr. 1/2017 (OL L 8, 2018 1 12, p. 1).

¹³ Leidimai pateikti bendrąją garantiją, įskaitant atleidimą nuo pareigos pateikti garantiją, ir leidimai naudoti elektroninį transporto dokumentą (ETD) kaip oro transportu vežamų prekių tranzito deklaraciją – leidimai, turintys sąsają su ES.

Naudojant bendrąją garantiją reikia perskaičiuoti referencinį dydį dėl prekių, kurioms taikytina bendroji tranzito procedūra, muitinio statuso pokyčių.

¹⁴ Dėl išimčių žr. tolesnį poskirsnį dėl leidimų, susijusių su nebaigtomis gabenti prekėmis pagal Susitarimą dėl išstojimo.

Nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos nebegalios bendrasis leidimas taikyti supaprastintas procedūras (SASP leidimas), kuris šiuo metu apima Jungtinę Karalystę ir kurią nors vieną valstybę narę. Nepaisant to, tokį leidimą būtų galima iš dalies pakeisti ir paversti nacionaliniu leidimu. Kai SASP leidimas apima Jungtinę Karalystę ir ne vieną, o daugiau valstybių narių, tas leidimas lieka galioti, jeigu muitinę priežiūrą vykdanči maitinė yra valstybėje narėje, bet jį reikia iš dalies pakeisti. Pažymėtina, kad tuo atveju, kai SASP leidimas apima supaprastintas deklaracijas, ekonominės veiklos vykdytojas turi pateikti papildomą deklaraciją, kuri apima ir Jungtinę Karalystę tik laikotarpiu iki pereinamojo laikotarpio pabaigos¹⁵.

Jeigu pagal leidimą pateikti bendrąją garantiją leidimo turėtojas kaip garantija naudojami garanto įsipareigojimu, o garantas yra įsisteigęs Jungtinėje Karalystėje, šis įsipareigojimas nebegalioja ir nebegali būti naudojamas naujoms muitinės operacijoms. Turėtojas turi pakeisti tą įsipareigojimą kitu įsipareigojimu, kuris atitinka SMK 94 ir 95 straipsniuose nustatytas sąlygas, įskaitant sąlygą dėl įsisteigimo Sąjungoje.

Naudojantis bendrąją garantiją reikia perskaičiuoti referencinį dydį dėl prekių muitinio statuso pokyčių arba jeigu šio dydžio dalis galioja tik Jungtinei Karalystei (referencinis dydis padalijamas pagal SMK PLDA 8 straipsnį).

Ekonominės veiklos vykdytojai, kuriems šiuo metu nereikia leidimų, tačiau kurių padėtis pasikeis nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos, turi prašyti išduoti atitinkamą leidimą. Veiklos vykdytojai, kurie šiuo metu turi Jungtinės Karalystės muitinės išduotus leidimus ir mano, kad nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos atitiks SMK reikalavimus, turi prašyti valstybės narės muitinės išduoti atitinkamus leidimus. Šiuos prašymus galima pateikti iš anksto, dar iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, kad kompetentinga muitinė galėtų pasirengti priimti sprendimą. Bet kuriuo atveju sprendimas įsigalios ne anksčiau kaip nuo dienos, einančios po pereinamojo laikotarpio pasibaigimo dienos.

Tai taikoma ir tiems ekonominės veiklos vykdytojams, kurie šiuo metu yra registruoti ir turi Jungtinės Karalystės EORI kodą bei kurios nors iš ES valstybių narių EORI kodą, kurio galiojimo pradžios data vėlesnė. Tačiau jų atveju EORI kodas, kuris pradės galioti tik ateityje, dar nepriimamas Maitinės sprendimų sistemoje (CAS), nors būsima leidimo galiojimo data joje yra galima. Todėl tų ekonominės veiklos vykdytojų teikiami prašymai išduoti tokius leidimus, kurie įtraukiami į Maitinės sprendimų sistemą¹⁶, turi būti tvarkomi ne Maitinės sprendimų sistemoje. Nuo dienos, einančios po pereinamojo laikotarpio pasibaigimo dienos, kai pradeda galioti EORI kodas, leidimą reikia įvesti į sistemą.

¹⁵ Jeigu pereinamasis laikotarpis pratęsiamas ir baigiasi ne kalendorinio mėnesio paskutinę dieną, dėl likusių to kalendorinio mėnesio dienų reikia pateikti atskirą papildomą deklaraciją, kuri apima tik likusias valstybes nares.

¹⁶ Žr. Įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/2089 (OL L 297, 2017 11 15, p. 13) 5 straipsnį.

Leidimai, susiję su nebaigtomis gabenti prekėmis pagal Susitarimą dėl išstojimo

Veiklos vykdytojams, turintiems Jungtinės Karalystės EORI kodą, Jungtinės Karalystės muitinės arba valstybių narių muitinių išduoti leidimai išskirtiniais atvejais toliau galios, kai bus susiję tik su besitęsiančiomis situacijomis ir nebaigtomis procedūromis, nurodytomis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalyje.

Todėl leidimai laikomi galiojančiais su sąlyga, kad jie išduoti šiuo tikslu, kol situacija pasibaigia, procedūra atliekama arba baigiasi atitinkamas terminas, nustatytas Susitarimo dėl išstojimo III priede, atsižvelgiant į tai, kas įvyksta anksčiau.

2.2 Sprendimai dėl privalomosios tarifinės informacijos (PTI sprendimai)

Sprendimas dėl privalomosios tarifinės informacijos (PTI sprendimas) – gavus prašymą muitinės priimamas sprendimas, kuriame jo adresatui pateikiamas tarifinis prekių klasifikavimas prieš importo arba eksporto procedūrą. PTI sprendimas yra privalomas visoms valstybių narių muitinėms ir sprendimo adresatui.

PTI sprendimai, kuriuos jau priėmė Jungtinės Karalystės muitinė, nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalios¹⁷.

Valstybių narių muitinių priimti PTI sprendimai, skirti Jungtinės Karalystės EORI kodus turintiems adresatams, nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos nebegalios, nes tie EORI kodai nebegalios Sąjungos muitų teritorijoje, o PTI sprendimai negali būti iš dalies keičiami (SMK 34 straipsnio 6 dalis). Šie pokyčiai automatiškai atsispindės EBTI-3 sistemoje. Prieš prašydami priimti naują PTI sprendimą Sąjungos teritorijoje, tų PTI sprendimų adresatai turi įsiregistruoti muitinėje pagal SMK 9 straipsnio 2 ir 3 dalis ir SMK DA 6 straipsnį, kad gautų galiojantį EORI kodą. Pareiškėjas galėtų prašyti iš naujo priimti jo turimą ankstesnį PTI sprendimą, pateikdamas į jį nuorodą prašymo formoje.

2.3 Sprendimai dėl privalomosios kilmės informacijos (PKI sprendimai)¹⁸

Sprendimas dėl privalomosios kilmės informacijos (PKI sprendimas) – gavus prašymą muitinės priimamas rašytinis sprendimas, kuriame jo adresatui nustatoma prekių kilmė prieš importo arba eksporto procedūrą. PKI sprendimas yra privalomas visoms valstybių narių muitinėms ir sprendimo adresatui.

PKI sprendimai, kuriuos jau priėmė Jungtinės Karalystės muitinė, nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalios.

Be to, nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos, norėdamos priimti PKI sprendimus, valstybių narių muitinės negali laikyti Jungtinės Karalystės sąnaudų (medžiagų ar

¹⁷ Dėl išimčių žr. B dalį „Taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui“.

¹⁸ Taikant PKI sprendimus, su Šiaurės Airija susijęs turinys, kaip ir su likusia Jungtinės Karalystės dalimi susijęs turinys, nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos laikomas neturiniu kilmės statuso.

perdirbimo operacijų) esančiomis ES kilmės (nelengvatinio režimo tikslu) arba turinčiomis ES kilmės statusą (lengvatinio režimo tikslu) prekių, kurioms pagaminti skirtos tos sąnaudos, kilmės nustatymo tikslais.

Valstybių narių muitinių priimti PKI sprendimai, skirti Jungtinės Karalystės EORI kodus turintiems adresatams, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui nebegalios, nes tie EORI kodai nebegalios Sąjungos muitų teritorijoje, o PKI sprendimai negali būti iš dalies keičiami (SMK 34 straipsnio 6 dalis). Prieš prašydami priimti naują PKI sprendimą Sąjungos teritorijoje, tų PKI sprendimų adresatai turi galimybę įsiregistruoti muitinėje, kad gautų galiojantį EORI kodą.

Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos priimti PKI sprendimai dėl prekių, kurioms pagaminti patirtos Jungtinės Karalystės sąnaudos (medžiagos ar perdirbimo operacijos), nulėmusios jų kilmės įgijimą, nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos nebegalios.

3. BAGAŽO ETIKETĖS

Bagažo etikete, kaip nustatyta SMK IA¹⁹ 12-03 priede, gali būti žymimas registruotas bagažas, kurį numatyta iš Jungtinės Karalystės orlaiviu išvežti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tačiau jis bus atvežtas į ES oro uostą po šios dienos.

4. LENGVATINĖS KILMĖS ASPEKTAI²⁰

Nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinė Karalystė nebebus Sąjungos muitų teritorijos dalis. Todėl Jungtinės Karalystės turinys (medžiagos arba perdirbimo operacijos) pagal lengvatinius prekybos susitarimus laikomas neturinčiu kilmės statuso siekiant nustatyti prekių, kurias sudaro tas turinys, lengvatinę kilmę²¹.

Kiek tai susiję su eksportu, vykdomu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ES eksportuotojams ir gamintojams, siekiantiems įrodyti prekių kilmę arba teikiantiems pareiškimus dėl prekių kilmės įrodymo, kad galėtų jas eksportuoti į šalį partnerę²², visų pirma patariama atsižvelgti į Jungtinės Karalystės sąnaudas, kurios neturi kilmės statuso.

¹⁹ 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės (OL L 343, 2015 12 29, p. 558–893).

²⁰ Taikant šį skirsnį dėl lengvatinės kilmės aspektų, su Šiaurės Airija susijęs turinys, kaip ir su likusia Jungtinės Karalystės dalimi susijęs turinys, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui laikomas neturinčiu kilmės statuso.

²¹ Kalbant apie Jungtinės Karalystės užjūrio šalis ir teritorijas (SESV II priedas), pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinės Karalystės užjūrio šalių ir teritorijų turinys (medžiagos, darbas ar perdirbimo operacijos) negali būti naudojamas kitose susijusiose ES šalyse partnerėse kumuliacijos tikslais.

²² Vykdydama bendrą prekybos politiką, ES taip pat yra sudariusi lengvatinius prekybos susitarimus bendrojoje lengvatų sistemoje (http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/index_en.htm). Atsižvelgiant į šiame pranešime aptartimus klausimus (susijusius su Jungtinės Karalystės kilmės statusą turinčių sąnaudų poveikiu nustatant lengvatinę kilmę muitų tarifų režimo tikslais), bendrojoje lengvatų sistemoje nustatytas lengvatinis muitų tarifų režimas praktiškai gali būti mažiau aktualus nei nustatytasis laisvosios prekybos susitarimuose. Vis dėlto, siekiant išsamumo šiame pranešime nagrinėjami abu aspektai.

ES importuotojams, prašantiems ES taikyti lengvatinį režimą (pagal laisvosios prekybos susitarimą (LPS) arba tokį autonominį lengvatinį režimą, kaip bendroji lengvatų sistema), patariama užtikrinti, kad trečiosios šalies eksportuotojai galėtų įrodyti, jog prekės atitinka lengvatinės kilmės reikalavimus atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės išstoјimo pasekmes.

ES valstybėse narėse esantys tiekėjai, kurie prekių lengvatinei kilmei nustatyti reikalingą informaciją eksportuotojui arba verslininkui pateikia tiekėjo deklaracijose, turėtų pranešti eksportuotojams ir prekyautojams apie prekių, kurias tiekė iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir dėl kurių pateikė tokias tiekėjo deklaracijas, kilmės statuso pokyčius.

Tuo atveju, kai pateikta ilgalaikė tiekėjo deklaracija, ES valstybėse narėse esantys tiekėjai turėtų pranešti eksportuotojui arba verslininkui, jeigu nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos ilgalaikė tiekėjo deklaracija nebegalioja kai kurioms arba visoms siuntoms, dėl kurių ta ilgalaikė tiekėjo deklaracija surašyta.

4.1 Lengvatinės kilmės²³ nustatymas ES lengvatinių susitarimų tikslu

Nedarant poveikio 4.2 poskirsniiui, iš Jungtinės Karalystės į Sąjungą importuojamos prekės pasibaigus pereinamajam laikotarpiui taps kilmės statuso neturinčiomis prekėmis, kai bus naudojamos pagal ES lengvatinius susitarimus. Tai reiškia, kad:

- jei Jungtinėje Karalystėje pagamintos prekės (netgi jei jos buvo pagamintos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos) pervežamos į Sąjungą arba į Sąjungą importuojamos iš Jungtinės Karalystės pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, jos nebus laikomos turinčiomis ES kilmės statusą, kai bus naudojamos pagal ES lengvatinius susitarimus.
- Jei iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ES pagamintos prekės iki to laikotarpio pabaigos yra Jungtinėje Karalystėje ir pasibaigus pereinamajam laikotarpiui yra importuojamos į Sąjungą, jos nebus laikomos turinčiomis ES kilmės statusą, kai bus naudojamos pagal ES lengvatinius susitarimus ir pagal teritoriškumo principą.
- Jeigu ES lengvatinių susitarimų šalių partnerių kilmės prekės, iki pereinamojo laikotarpio pabaigos importuotos į Jungtinę Karalystę taikant lengvatas pagal ES lengvatinius prekybos susitarimus, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui iš Jungtinės Karalystės yra importuojamos į ES, jos nelaikomos tos šalies partnerės kilmės prekėmis. Todėl tų prekių negalima naudoti taikant kumuliaciją su ta šalimi partnere (dvišalę kumuliaciją) ar su kitomis šalimis partnerėmis (įstrižinę kumuliaciją) pagal ES lengvatinius susitarimus.

4.2 Tiesioginio vežimo (neklastojimo) reikalavimai

ES kilmės statusą turinčioms prekėms, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui **importuojamoms iš Sąjungos per Jungtinę Karalystę į trečiąją šalį**, su kuria Sąjunga yra sudariusi lengvatinį susitarimą, gali būti taikomas lengvatinis režimas

²³ Šiame skirsnyje vartojamos tokios formuluotės kaip „kilmės statusą turintis“ ar „kilmės statuso neturintis“ turėtų būti suprantamos kaip susijusios tik su lengvatine kilme.

toje trečiojoje šalyje partnerėje, jeigu laikomasi į atitinkamo ES lengvatinio susitarimo nuostatas dėl kilmės įtrauktų tiesioginio vežimo (neklasto) nuostatų.

Analogiškai, trečiosios šalies partnerės kilmės statusą turinčioms prekėms, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui **importuojamoms iš šalių partnerių į ES per Jungtinę Karalystę**, taip pat gali būti taikomas lengvatinis režimas ES, jeigu laikomasi į atitinkamų ES lengvatinių susitarimų nuostatas dėl kilmės įtrauktų tiesioginio vežimo (neklasto) nuostatų.

4.3 Kilmės įrodymai²⁴

Kilmės įrodymai, išduoti arba surašyti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos

- Kilmės įrodymai, išduoti arba surašyti Europos Sąjungoje arba Jungtinėje Karalystėje

Kilmės įrodymai, išduoti arba surašyti Europos Sąjungoje, susiję su prekėmis su Jungtinės Karalystės turiniu, arba išduoti arba surašyti Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, laikomi galiojančiais kilmės įrodymais, **jeigu siuntų eksportas įvykdytas arba eksporto įvykdymą galima užtikrinti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos**²⁵.

Jie galioja tik tokį laikotarpį, kuris nustatytas pagal atitinkamus ES lengvatinius prekybos susitarimus, ir naudojami tik importo į šalį partnerę tikslu pagal atitinkamas ES lengvatinių susitarimų nuostatas.

Tačiau ES lengvatinių susitarimų šalys partnerės gali suabejoti tokiais kilmės įrodymais ir prašyti juos patvirtinti, kai jie pateikiami kartu su prekėmis, importuojamomis į lengvatinių susitarimų šalis partneres pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Tais atvejais valstybių narių muitinės pagal galimybes atsakys į tokius prašymus pateikti patvirtinimą, patvirtindamos tų prekių kilmės statusą arba įrodymų autentiškumą. ES kilmė tais tikslais nustatoma tuo momentu, kai įvyko eksportas, atsižvelgiant į šio skirsnio pirmoje pastraipoje aprašytą principą.

- Kilmės įrodymai, išduoti arba surašyti ES lengvatinių susitarimų šalyse partnerėse

Kilmės įrodymai, išduoti arba surašyti ES lengvatinių susitarimų šalyse partnerėse iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir susiję su prekėmis su Jungtinės Karalystės turiniu, laikomi galiojančiais kilmės įrodymais jų galiojimo laikotarpiu Sąjungoje, jeigu siuntų eksportas įvykdytas arba eksporto įvykdymą galima užtikrinti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

²⁴ Išduoti arba surašyti kilmės įrodymai: išduoti kilmės sertifikatai, sąskaitų faktūrų deklaracijos, kilmės deklaracijos ir surašyti pareiškimai apie prekių kilmę.

²⁵ ES lengvatinių susitarimų šalys partnerės gali suabejoti tokiais kilmės įrodymais ir prašyti juos patvirtinti, kai jie pateikiami kartu su prekėmis, importuojamomis į lengvatinių susitarimų šalis partneres nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos. Šiais atvejais ES valstybių narių muitinės pagal galimybes atsakys į tokius prašymus pateikti patvirtinimą, patvirtindamos tų prekių kilmės statusą arba įrodymų autentiškumą.

Tačiau ES kilmės prekės su Jungtinės Karalystės turiniu, susijusiu su kilmės įgijimu, importuojamos į ES lengvatinių susitarimų šalis partneres su kartu pateiktu galiojančiu ES kilmės įrodymu, tose šalyse partnerėse nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos negali būti naudojamos kumuliacijos tikslais.

Kilmės įrodymai²⁶, išduoti arba surašyti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui

Konkrečiais atvejais, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui gali būti išduodami arba surašomi specialūs kilmės įrodymų dokumentai, skirti eksportui, kuris įvyko iki to laikotarpio pabaigos.

- Judėjimo sertifikatų dublikatai

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ES eksportuotojo, kuriam iki pereinamojo laikotarpio pabaigos valstybės narės muitinė yra išdavusi susijusį judėjimo sertifikato originalą, prašymu gali būti išduodamas to judėjimo sertifikato dublikatas.

- Atgaline data išduodami judėjimo sertifikatai

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, ES eksportuotojo prašymu judėjimo sertifikatas gali būti išduodamas atgaline data, jei prekės buvo eksportuotos iki to laikotarpio pabaigos.

- Atgaline data surašytos kilmės deklaracijos, pareiškimai apie prekių kilmę ir sąskaitos faktūros deklaracijos

ES eksportuotojas kilmės deklaraciją gali surašyti pereinamajam laikotarpiui pasibaigus, jei prekės buvo eksportuotos iki to laikotarpio pabaigos.

4.4 Tiekėjo deklaracijos, naudojamos lengvatinės prekybos tikslais

Tiekėjo deklaracijos yra papildomi dokumentai, kuriais remiantis gali būti išduodami arba surašomi kilmės įrodymai. Nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos jomis galima remtis išduodant kilmės įrodymus, su sąlyga, kad jose nebus atsižvelgiama į Jungtinės Karalystės turinį kaip nulemiantį kilmės įgijimą.

Eksportuotojai ir kompetentingos muitinės arba kitos kompetentingos institucijos, išduodančios arba surašančios tokius kilmės įrodymus pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, privalo patikrinti, ar tiekėjo deklaracijos atitinka sąlygas tuo momentu, kai išduodamas arba surašomas įrodymas ir įvykdomas eksportas.

Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinės Karalystės tiekėjų surašytomis tiekėjo deklaracijomis negalima naudotis nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos išduodant arba surašant kilmės įrodymus ES valstybėse narėse.

4.5 Patvirtinti eksportuotojai

Patvirtintų eksportuotojų atveju, kai sąskaitų faktūrų deklaracijos arba kilmės deklaracijos surašomos pagal atitinkamas Sąjungos lengvatinės kilmės nuostatas, taikomos toliau išvardytos nuostatos:

²⁶ Išduoti arba surašyti kilmės įrodymai; išduoti kilmės sertifikatai; pasitvirtinimas.

- eksportuotojams ir persiuntėjams Jungtinės Karalystės muitinės išduoti leidimai naudoti patvirtinto eksportuotojo statusu nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalioja;
- eksportuotojams ir persiuntėjams, įsisteigusiems Jungtinėje Karalystėje, valstybių narių muitinių išduoti leidimai nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalioja;
- eksportuotojams ir persiuntėjams, įsisteigusiems Sąjungoje ir turintiems Jungtinės Karalystės EORI kodą, valstybių narių muitinių išduoti leidimai nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalioja.
- ES patvirtinti eksportuotojai ir persiuntėjai, įsisteigę Sąjungoje, turėtų pranešti atitinkamai nacionalinei muitinei apie sąlygų, pagal kurias jiems išduotas leidimas, vykdymo pokyčius atsižvelgiant į tai, kad Jungtinės Karalystės turinys nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos nebeturės kilmės statuso. Taigi, valstybių narių muitinės, tiems eksportuotojams ir persiuntėjams išdavusios leidimus naudoti patvirtinto eksportuotojo statusu, tuos leidimus atitinkamai iš dalies pakeis arba atšauks.

4.6 Registruotieji eksportuotojai (REX)

Registruotųjų eksportuotojų (REX) atveju, kai pareiškimai apie prekių kilmę arba kilmės deklaracijos surašomi pagal atitinkamas Sąjungos lengvatinės kilmės nuostatas:

- REX sistemoje Jungtinės Karalystės muitinės įregistruotų eksportuotojų ir persiuntėjų registracija nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalioja;
- valstybių narių muitinių įregistruotų Jungtinėje Karalystėje įsisteigusių eksportuotojų ir persiuntėjų registracija nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalioja;
- valstybių narių muitinių įregistruotų eksportuotojų ir persiuntėjų, įsisteigusių Sąjungoje, kuriems suteiktas Jungtinės Karalystės EORI kodas, registracija nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Sąjungoje nebegalioja;
- ES registruotieji eksportuotojai ir persiuntėjai, įsisteigę Sąjungoje, turėtų nedelsdami pranešti atitinkamai nacionalinei muitinei apie bet koki svarbų savo registracijos tikslais suteiktos informacijos pokytį. Atsižvelgdamos į tai, tuos eksportuotojus ir persiuntėjus įregistravusios valstybių narių muitinės panaikins jų registraciją, jei nebebus tenkinamos registracijos sąlygos.

4.7 Kilmės statusą turinčių produktų kvotų išimtys, nustatytos kai kuriais ES laisvosios prekybos susitarimais

Kadangi kilmės statusą turinčių produktų kvotų išimtys numatytos SMK 56 straipsnio 4 dalyje, taikomos tos pačios taisyklės, kurios nustatytos tarifinėms kvotoms.

5. PREKIŲ ĮVEŽIMAS Į SAJUNGOS MUITŲ TERITORIJĄ

5.1 Įvežimo bendroji deklaracija (ENS)

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui iš Jungtinės Karalystės į Sąjungos muitų teritoriją įvežamos prekės, kai reikia, turi būti nurodomos įvežimo bendrojoje deklaracijoje (ENS), kuri turi būti pateikta laikantis SMK DA²⁷ nustatytų terminų. Tai taikoma ir prekėms, gabenamoms iš vienos Sąjungos muitų teritorijos vietos į kitą per Jungtinę Karalystę. Tam, kad būtų įvykdyti ENS reikalavimai, galima (jei įmanoma) laikantis nustatytų terminų, naudoti tranzito deklaraciją, kurioje pateikti visi saugumo ir saugos duomenys, pavyzdžiui, kai naudojamosi bendrąja tranzito procedūra. Išsami informacija apie ENS reikalavimus, taikomus konkrečioms tranzito ar eksporto scenarijams, priklausomai nuo prekių buvimo vietos pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu, pateikiama atitinkamai 7.1 skirsnyje „Tranzitas“ ir 8.2 skirsnyje „Eksportas ir reeksportas“.

Tuo atveju, kai prekių, kurios bus atvežtos tik pereinamajam laikotarpiui pasibaigus, ENS pirmajai įvežimo muitinės įstaigai Jungtinėje Karalystėje yra pateikta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, remiantis Išstojimo susitarimo 48 straipsnio 1 dalimi ji galioja ir paskesniuose Sąjungos uostuose ar oro uostuose (arba atvirkščiai). Todėl ekonominės veiklos vykdytojai, pateikę ENS pirmajai įvežimo Jungtinės Karalystės muitinės įstaigai per SMK DA nustatytą terminą, bus įvykdę savo teisinę pareigą.

Tačiau Jungtinė Karalystė informavo Komisijos tarnybas apie tai, kad po gruodžio 31 d. ji nebegalės naudotis dabartine importo kontrolės sistema, todėl kitos valstybės narės nebegalės gauti informacijos apie šias ENS, kurios buvo pateiktos Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Taigi, ekonominės veiklos vykdytojams patariama konsultuotis su valstybėmis narėmis, kaip elgtis. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, siekdamos užtikrinti, kad būtų galima atlikti tinkamą rizikos analizę, kai kurios valstybės narės prašys pateikti naują ENS pirmojo įvežimo punkto ES muitinės įstaigai ne vėliau kaip į ją atvežus prekes. Kita vertus, kitos valstybės narės gali perdirbti prekes paskesniems muitinės formalumams atlikti neprašydamos naujos ENS ir atlikti būtiną saugumo ir saugos rizikos analizę, pagrįstą laikinojo saugojimo deklaracija arba muitinės deklaracija kitai muitinės procedūrai įforminti.

Nukreipimo kitais maršrutais atveju (t. y. prekės, kurios turėjo būti pirmiausia atvežtos į Jungtinę Karalystę, bet buvo nukreiptos ir atvežtos į Sąjungą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui) faktinė pirmoji įvežimo į Sąjungą muitinės įstaiga negaus ENS, kuri buvo pateikta pirmajai įvežimo muitinės įstaigai Jungtinėje Karalystėje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nebent pranešimas apie nukreipimą buvo pateiktas ir tvarkomas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Tokiai atvejais reikia pateikti naują ENS.

²⁷ SMK DA 105–111 straipsniai. SMK DA 105 straipsnis iš dalies keičiamas siekiant nustatyti, kad būtų privaloma pateikti ENS dėl prekių, įvežamų jūra iš visų Jungtinės Karalystės uostų, ne vėliau kaip likus dviem valandoms iki atvykimo į Sąjungą.

Konkrečiu atveju, kai prekės išvežamos iš Jungtinės Karalystės tiesiogiai į Sąjungą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir įvežamos į Sąjungos muitų teritoriją tam pereinamajam laikotarpiui pasibaigus, ENS pateikti nereikia.

5.2 Prekių laikinasis saugojimas

Valstybių narių muitinių išduoti leidimai, kuriais suteikiama galimybė perkelti prekes į laikinojo saugojimo sandėlį Jungtinėje Karalystėje, turės būti iš dalies pakeisti, kad nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos juose tokia galimybė nebebūtų numatyta.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, SMK bus taikomas prekėms, kurių laikinojo saugojimo deklaracija buvo pateikta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios to laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinės Karalystės muitų teritorijoje. Šioms prekėms turės būti įforminta muitinės procedūra arba jos turės būti reeksportuotos per SMK 149 straipsnyje nustatytą 90 dienų laikotarpį. Jeigu šis reikalavimas nebus vykdomas, remiantis SMK 79 straipsniu atsiras skola muitinei. Jeigu iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pateikta Jungtinėje Karalystėje esančių prekių laikinojo saugojimo deklaracija pasibaigus pereinamajam laikotarpiui nebegalioja (pvz., ne Sąjungos prekės iš tiesų nebuvo pateiktos muitinei pagal SMK 146 straipsnio 2 dalį), SMK bus taikomas tik jei prekės iš tiesų buvo Sąjungoje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, jei prekių gabenimas pagal SMK 148 straipsnio 5 dalies b ir c punktus tarp Jungtinės Karalystės ir Sąjungos baigiasi tik po pereinamojo laikotarpio pabaigos, jis neleidžiamas.

Jei prekės, kurioms taikoma laikinojo saugojimo procedūra pagal Jungtinės Karalystės muitinės išduotą leidimą naudoti laikinojo saugojimo sandėlius, į ES pasienį bus atvežtos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, tos prekės bus laikomos ne Sąjungos prekėmis, įvežamomis į Sąjungos muitų teritoriją iš trečiosios šalies.

Jei prekės, kurioms taikoma laikinojo saugojimo procedūra, atvežamos į Sąjungą dar iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tačiau po tos dienos turėtų būti tęsiamas jų perkėlimas į laikinojo saugojimo sandėlį ES, tokiam perkėlimui leidimas negalios. Todėl tų prekių, kurioms taikomas leidimas negalioja, laikinasis saugojimas turėtų baigtis iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (pvz., prekėms turėtų būti įforminta muitinės procedūra arba jos turėtų būti reeksportuotos). Jei dėl išimtinių aplinkybių tų prekių laikinasis saugojimas negali baigtis iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, jis turėtų baigtis nedelsiant, kai tik tos aplinkybės išnyks. Jei toks įteisinimas nebus atliktas, bus nesilaikoma muitų teisės aktais nustatytų pareigų, susijusių su ne Sąjungos prekių įvežimu į Sąjungos muitų teritoriją, todėl bus taikomas SMK 79 straipsnis, t. y. atsiras skola muitinei dėl reikalavimų nesilaikymo.

5.3 Prekių muitinis statusas

Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimai

Sąjungos prekės, kurios baigiantis pereinamajam laikotarpiui gabenamos kaip Sąjungos viduje iš Jungtinės Karalystės į Sąjungą arba atvirkščiai, gali būti laikomos Sąjungos viduje gabenamomis prekėmis, jeigu laikomasi Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnyje nustatytų reikalavimų. Tai taikoma ir Sąjungos prekėms, per Jungtinę Karalystę gabenamoms iš vienos Sąjungos muitų teritorijos vietos į kitą.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 2 dalimi, kai prekės atvežamos į atitinkamą Sąjungos ir Jungtinės Karalystės pasienį, susijęs asmuo turi įrodyti, kad: i) tas gabenimas prasidėjo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir baigėsi po tos dienos ir ii) prekės turi Sąjungos prekių muitinį statusą²⁸. Šiuo tikslu naudojamos Sąjungos prekių muitinio statuso įrodymo priemonės nustatytos SMK I A 199 straipsnyje.

Įrodymas, kad gabenimas pradėtas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, turi būti pateiktas transporto dokumente arba kitame dokumente, kuriame matyti data, kurią gabenimas, apimantis sienos kirtimo dalį, prasidėjo. Daugeliu atveju tai diena, kurią vežėjas perėmė prekes vežti; kitais atvejais tai gali būti diena, kai prekes perima ekspeditorius, perimantis ir atsakomybę už prekes, kuris vėliau pagal rangos sutartį pasamdo vežėją. Pastaruoju atveju ekonominės veiklos vykdytojas greičiausiai negalės kontroliuoti vežimo laiko, vis dėlto, jeigu vykdydamas atitinkamą prekių gabenimą jis ketina pasinaudoti Susitarimo dėl išstojimo teikiamomis galimybėmis, jis turėtų pateikti statuso įrodymą ekspeditoriui. Transporto dokumentų pavyzdžiai: krovinių vežimo keliais (CMR) dokumentas, CIM važtaraštis, konosamentas, daugiarūšio vežimo konosamentas arba orlaivio važtaraštis.

Muitinės formalumai, taikomi iš Jungtinės Karalystės į Sąjungą įvežamoms prekėms

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ekonominės veiklos vykdytojas, įvežantis prekes iš Jungtinės Karalystės į Sąjungos muitų teritoriją, po to laikotarpio pabaigos pateikdamas prekes muitinei Jungtinės Karalystės ir Sąjungos pasienyje, gali pateikti įrodymų, kad tos prekės yra Sąjungos prekės ir kad gabenimas Jungtinėje Karalystėje arba ES valstybėje narėje prasidėjo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tos prekės turi būti laikomos Sąjungos prekėmis, t. y. Sąjungos muitų teritorijoje išleistomis į laisvą apyvartą, ir joms įforminti muitinės procedūros nereikia.

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui į Sąjungos ir Jungtinės Karalystės pasienį prekes atvežęs ekonominės veiklos vykdytojas negali pateikti atitinkamų įrodymų, šios prekės bus laikomos trečiosios šalies prekėmis, t. y. šias prekes

²⁸ Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad SMK 153 straipsnio 1 dalyje nurodyta Sąjungos prekių muitinio statuso prielaida netaikoma tarp Jungtinės Karalystės ir ES nebaigtoms gabenti prekėms. Kol tos prekės yra atitinkamoje muitų teritorijoje – Sąjungos arba Jungtinės Karalystės, – pateikti įrodymo apie Sąjungos prekių muitinį statusą nereikalaujama. Ši prielaida nebetaikoma, kai nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos šios prekės kerta ES ir Jungtinės Karalystės sieną.

išleidžiant į laisvą apyvartą Sąjungos muitų teritorijoje, jei taikytina, turės būti sumokėta atitinkama skola muitinei, PVM ir akcizai. Jei taikytina, reikės pateikti šių nebaigtų gabenti prekių be įrodymo dokumentų importo licencijas.

Kaip paaiškinta toliau, prireikus prekės, įvežtos iš Jungtinės Karalystės į Sąjungos muitų teritoriją pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, turi būti nurodytos įvežimo bendrojoje deklaracijoje (ENS).

Muitinės formalumai, taikomi iš Sąjungos išvežamoms ir į Jungtinę Karalystę įvežamoms prekėms

Jeigu ekonominės veiklos vykdytojas išveža Sąjungos prekes iš Sąjungos į Jungtinę Karalystę ir, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui pateikdamas prekes muitinei pasienyje, gali pateikti jų Sąjungos statuso ir jų gabenimo pradžios įrodymą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, muitinė tokį gabenimą laiko gabenimu Sąjungos viduje. Todėl toms prekėms, išvežamoms iš Sąjungos, nereikia įforminti eksporto procedūros.

Kaip paaiškinta toliau, prireikus prekės, išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos į Jungtinę Karalystę pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, turi būti nurodytos išankstinėje išvežimo deklaracijoje. Valstybės narės gali nuspręsti nereikalauti tų prekių, kurios bus išvežtos iš Sąjungos, deklaracijų pagal Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 1 ir 2 dalis, kaip nurodyta toliau.

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui į Sąjungos ir Jungtinės Karalystės pasienį atvežęs prekes ekonominės veiklos vykdytojas negali pateikti atitinkamų įrodymų, tokie gabenimai bus laikomi eksportu muitų, PVM ir akcizų tikslais ir prieš išvežant prekes iš muitų teritorijos turi būti atlikti atitinkami formalumai (eksporto deklaracija ir (arba) išankstinė išvežimo deklaracija, jei taikoma). Prireikus taip pat bus reikalaujama eksporto licencijų²⁹.

Kilmės aspektai

Jeigu prekės tebeturi Sąjungos prekių muitinį statusą, t. y. kaip nurodyta pirmiau, jeigu Sąjungos prekės gabenamos tarp Sąjungos ir Jungtinės Karalystės pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu ir atitinka Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 2 dalį, jos laikomos turinčiomis ES kilmės statusą, kai bus naudojamos pagal ES lengvatinius susitarimus, su sąlyga, kad turimi būtini dokumentai, įrodantys prekių kilmę pagal atitinkamo ES lengvatinio režimo nuostatas, šiais dviem atvejais: i) jei šios prekės buvo prekės, pagamintos ES, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu jos buvo Jungtinėje Karalystėje, arba ii) jei šios ES lengvatinių susitarimų šalių partnerių kilmės prekės buvo importuotos į Jungtinę Karalystę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Tai taikoma ir Sąjungos prekėms, per Jungtinę Karalystę gabenamoms iš vienos Sąjungos muitų teritorijos vietos į kitą.

²⁹ Plg. pranešimą suinteresuotiesiems subjektams apie importo ir (arba) eksporto draudimus ir apribojimus, įskaitant importo ir (arba) eksporto licencijas, ir susijusius konkrečius pranešimus apie įvairius draudimus ir apribojimus.

Prekės, vežamos oro transportu pagal vieną transporto dokumentą

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 3 dalimi, jeigu Sąjungos prekės, kurios vežamos oru ir siuntimui į Jungtinę Karalystę buvo pakrautos ar perkrautos Sąjungos teritorijoje esančiame oro uoste arba atvirkščiai, kai tokios prekės pagal SMK DA 119 straipsnio 2 dalies a punktą vežamos pagal vieną transporto dokumentą, išduotą valstybėje narėje arba Jungtinėje Karalystėje, ir jei tas gabenimas prasidėjo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir baigėsi po to laikotarpio pabaigos atitinkamame kitame oro uoste, tos prekės išlaiko Sąjungos statusą ir nereikalaujama pateikti įrodymo apie Sąjungos prekių muitinį statusą. Praktikoje tai bus aktualu tik tuo atveju, kai vėlai vakare pereinamojo laikotarpio pasibaigimo dieną dar nesuėjus 00.00 val. (Vidurio Europos laiku) orlaivis tiesioginiu skrydžiu išvyks į kitą oro uostą ir į jį atvyks dieną, einančią po dienos po pereinamojo laikotarpio pasibaigimo dienos, po 00.00 val. (Vidurio Europos laiku).

Jūra vežami kroviniai

Kalbant apie reguliarias laivybos linijas, Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 4 ir 5 dalyse aptariamos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos prasidėjusios kelionės, kurių metu įplaukiama į Jungtinės Karalystės uostą ir kurios baigiasi tam pereinamajam laikotarpiui pasibaigus.

Jeigu reguliariosios laivybos linijos laivas kelionės metu įplaukia į Jungtinės Karalystės uostą (-us) iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tuo laivu vežamų Sąjungos prekių muitiniam statusui taikomos reguliariųjų laivybos linijų nuostatos ir jis nesikeičia. Tas pats taikoma Sąjungos prekėms, pakrautoms iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir vėliau iškrautoms bet kuriame uoste, jeigu reguliariosios laivybos linijos laivas kelionės metu įplaukia į Jungtinės Karalystės uostą (-us) iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Jeigu reguliariosios laivybos linijos laivas kelionės metu įplaukia į Jungtinės Karalystės uostą (-us) iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, iškraunant Sąjungos prekes, pakrautas bet kuriame Jungtinės Karalystės arba Sąjungos uoste, į kurį įplaukta po to laikotarpio pabaigos, bus reikalaujama pateikti Sąjungos prekių muitinio statuso įrodymą. Šiuo tikslu naudojamos Sąjungos prekių muitinio statuso įrodymo priemonės, nustatytos SMK IA 199 straipsnyje. Tai reiškia, kad jei reguliariosios laivybos linijos laivas įplaukia į Jungtinės Karalystės uostą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, reguliariosios laivybos linijos leidimo nebegalima naudoti likusiai nebaigtos kelionės daliai.

5.4 Atleidimas nuo importo maito

Gražintos prekės

Kai Sąjungos prekės yra laikinai eksportuotos iš Jungtinės Karalystės iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir, laikantis SMK 203 straipsnyje nustatytų sąlygų, reimportuojamos į Sąjungą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, tos prekės laikomos gražintomis prekėmis, todėl jos importuojamos visiškai atleidžiant nuo importo maito. Kai Sąjungos prekės yra išvežtos iš Sąjungos į Jungtinę Karalystę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir vėliau gražinamos į

Sąjungą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, taikomos SMK 203 straipsnio nuostatos dėl gražintų prekių, jeigu ekonominės veiklos vykdytojas gali pateikti įrodymų, kad tos Sąjungos prekės:

- išvežtos į Jungtinę Karalystę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir

- gražinamos nepakitusios būklės pagal SMK 203 straipsnio 5 dalį ir SMK DA 158 straipsnį.

Tačiau pereinamojo laikotarpio pabaigos faktą negalima remtis kaip ypatingomis aplinkybėmis siekiant pratęsti SMK 203 straipsnio 1 dalyje nurodytą trejų metų laikotarpį.

Transporto dokumentai turėtų būti naudojami kaip įrodymas, kad Sąjungos prekės buvo pervežtos į Jungtinę Karalystę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, prireikus kartu su kitais atitinkamais dokumentais (pvz., nuomos sutartimi). Kai taikoma, gali būti reikalaujama pateikti įrodymą, kad prekių būklė nepasikeitė.

Atleidimo nuo muitų reglamentas

Dėl atleidimo nuo muitų, taikomo įprastinę gyvenamąją vietą keičiančių ir iš trečiosios šalies į Sąjungą persikeliančių fizinių asmenų asmeniniam turtui, Atleidimo nuo muitų reglamento³⁰ 5 straipsnyje numatyta, jog toks turtas neapmuitinamas tik jeigu įprastinė asmens gyvenamoji vieta bent dvylika mėnesių iš eilės buvo už Sąjungos muitų teritorijos ribų.

Dėl tokio asmeninio turto ir kitų kategorijų prekių, kurioms taikomas Atleidimo nuo muitų reglamentas, pvz., santuokos pagrindu įvežamų prekių, kaip nustatyta to reglamento 12 straipsnyje, į tą laikotarpį (pvz., gyvenimo šalyje laikotarpį), į kurį prašoma atsižvelgti taikant tą reglamentą, gali būti įskaitytas ir laikotarpis iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

6. IŠLEIDIMAS Į LAISVĄ APYVARTĄ

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalį SMK toliau bus taikomas Jungtinės Karalystės muitų teritorijoje esančioms prekėms, kurių išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaraciją Jungtinės Karalystės muitinė priėmė iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tačiau jos išleidžiamos tik tam laikotarpiui pasibaigus. Taip gali atsitikti dėl to, kad tikrinimas užtruko, pvz., deklarantas turėjo pateikti papildomų dokumentų arba muitinė laukė laboratorinės analizės rezultatų (SMK 77 straipsnio 1 dalies a punktas, 188 ir 194 straipsniai).

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaracija nebegalioja, o prekės anksčiau buvo laikinojo saugojimo sandėlyje, laikoma, kad nebegaliojančioje muitinės deklaracijoje deklaruotos prekės yra laikinojo saugojimo sandėlyje nuo išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaracijos priėmimo dienos, t. y. iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, todėl joms taikomas SMK. Jeigu į tokią negaliojančią išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaraciją įtrauktos prekės, kurios anksčiau buvo

³⁰ 2009 m. lapkričio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1186/2009, nustatantis Bendrijos atleidimo nuo muitų sistemą (OL L 324, 2009 12 10, p. 23).

taikoma kita muitinės procedūra (pvz., muitinis sandėliavimas), bus laikoma, kad šioms deklaruočoms prekėms taikoma tokia muitinės procedūra, kuri buvo taikoma iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

7. SPECIALIOSIOS PROCEDŪROS

7.1 Tranzitas

Sjungos ir bendroji tranzito procedūros³¹

Nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinė Karalystė savarankiškai prisijungs prie Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros³² (toliau – Konvencija), taigi galės naudotis bendrąja tranzito procedūra ir, kaip Konvencijos susitariančioji šalis, toliau turės prieigą prie Naujosios kompiuterizuotos tranzito sistemos (NCTS) ir kitų susijusių IT sistemų. Todėl NCTS sistemoje turi būti tęsiamos tranzito operacijos, kurios nėra užbaigtos pereinamojo laikotarpio pabaigos momentu.

Atvejai, kai prekės yra išleistos tranzito procedūrai Sąjungoje, bendrojo tranzito šalyje arba Jungtinėje Karalystėje atlikti ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalį tokiais atvejais SMK toliau bus taikomas, kai pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tranzitu gabenamos prekės bus Jungtinėje Karalystėje. Kitaip tais atvejais, kai tranzito operacija turėtų baigtis už Jungtinės Karalystės ribų, ekonominės veiklos vykdytojai gali tęsti atitinkamą tranzitą pagal bendrąją tranzito procedūrą, kaip aprašyta tais atvejais, kuriems netaikomas Susitarimas dėl išstojimo.

- a) Kai prekėms įforminama Sąjungos tranzito procedūra arba bendroji tranzito procedūra bendrojo tranzito šalyje, nurodant paskirties vietą Jungtinėje Karalystėje, ir jei pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės jau yra Jungtinėje Karalystėje, gabenimas tranzitu bus tęsiamas kaip Sąjungos tranzitas į paskirties muitinę.
- b) Kai prekėms įforminama Sąjungos tranzito procedūra Jungtinėje Karalystėje, nurodant paskirties vietą Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės tebėra Jungtinėje Karalystėje, gabenimas tranzitu bus tęsiamas kaip Sąjungos tranzitas į paskirties vietą Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje. Įvežimo į Sąjungą muitinėje tranzito lydimo dokumentas arba tranzito / saugumo lydimo dokumentas, kuriame nurodytas tranzito operacijos pagrindinis registracijos numeris (MRN), įrodo, kad tranzito operacijai Taikomas Susitarimas dėl išstojimo. Saugumo ir saugos užtikrinimo tikslais turi būti pateikta įvežimo bendroji deklaracija (ENS); tačiau jos nereikia pateikti tuo atveju, jeigu ENS reikalingi duomenys jau

³¹ Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas paskelbė I priedą „Tranzito scenarijai „Brexit’o“ atveju“, kuriame pateikė praktinių gabenimo tranzitu pavyzdžių, kaip aprašyta šiame skirsnyje.

³² OL L 226, 1987 8 13, p. 2, su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Sprendimu Nr. 1/2017 (OL L 8, 2018 1 12, p. 1).

pateikti su tranzito deklaracija išvykimo muitinės įstaigai ir todėl pareiga yra įvykdyta arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti ENS.

- c) Kai prekės iš išvykimo muitinės įstaigos valstybėje narėje ar bendrojo tranzito šalyje gabenamos per Jungtinę Karalystę į paskirties muitinės įstaigą valstybėje narėje arba bendrojo tranzito šalyje, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės tebėra Jungtinėje Karalystėje, gabenimas tranzitu į paskirties vietą bus tęsiamas kaip Sąjungos tranzitas. Įvežimo į Sąjungą muitinėje tranzito lydymasis dokumentas arba tranzito / saugumo lydymasis dokumentas, kuriame nurodytas tranzito operacijos pagrindinis registracijos numeris (MRN), įrodo, kad tranzito operacijai taikomas Susitarimas dėl išstojimo. Bendroji deklaracija (ENS) turi būti pateikta, nebent ENS reikalingi duomenys jau pateikti su tranzito deklaracija arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti ENS.

Su tokiu gabenimu tranzitu susijusioms tyrimo arba skolos išieškojimo procedūroms taikomos SMK nuostatos dėl tyrimo ir skolos išieškojimo.

Atvejai, kai prekės, išleistos tranzito procedūrai Sąjungoje, bendrojo tranzito šalyje arba Jungtinėje Karalystėje atlikti, yra įvežamos į Jungtinę Karalystę, išvežamos iš jos arba vežamos per jos teritoriją ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu nėra Jungtinėje Karalystėje

- a) Prekės, per tranzito operaciją gabenamos iš išvykimo muitinės įstaigos Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje **į paskirties muitinės įstaigą Jungtinėje Karalystėje**

Kai prekėms įforminama Sąjungos tranzito procedūra Sąjungoje arba bendroji tranzito procedūra bendrojo tranzito šalyje, nurodant paskirties vietą Jungtinėje Karalystėje, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės tebėra Sąjungos teritorijoje, ta Sąjungos tranzito procedūra bus tęsiama Jungtinėje Karalystėje kaip bendroji tranzito procedūra. Įvežimo muitinės įstaiga Jungtinėje Karalystėje atliks tranzito muitinės įstaigos funkcijas, t. y. ji turi paprašyti išvykimo muitinės įstaigos pateikti reikiamus duomenis ir atlikti visas tranzito muitinės įstaigos užduotis. Kertant ES išorės sieną saugumo ir saugos užtikrinimo tikslais turi būti pateikta išvežimo bendroji deklaracija (EXS); tačiau jos nereikia pateikti tuo atveju, jei saugumo ir saugos tikslais atliekamai rizikos analizei reikalingi duomenys jau pateikti su tranzito deklaracija išvykimo muitinės įstaigai ir todėl pareiga yra įvykdyta arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti išankstinę išvežimo deklaraciją.

- b) Prekės, per tranzito operaciją gabenamos **iš išvykimo muitinės įstaigos Jungtinėje Karalystėje** į paskirties muitinės įstaigą Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje

Kai prekėms įforminama Sąjungos tranzito procedūra Jungtinėje Karalystėje, nurodant paskirties vietą Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės jau yra Sąjungoje, ta tranzito procedūra tęsiama kaip bendroji tranzito procedūra gabenant prekes į paskirties vietą Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje.

c) Prekės, per tranzito operaciją gabenamos **per Jungtinės Karalystės teritoriją**

Kai prekės iš išvykimo muitinės įstaigos valstybėje narėje ar bendrojo tranzito šalyje per Jungtinę Karalystę gabenamos į paskirties muitinės įstaigą valstybėje narėje arba bendrojo tranzito šalyje ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės vis dar tebėra Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje, ta tranzito procedūra bus tęsiama Jungtinėje Karalystėje kaip bendroji tranzito procedūra. Tranzito muitinės įstaigų vaidmenį atitinkamai atliks įvežimo muitinės įstaiga Jungtinėje Karalystėje ir įvežimo muitinės įstaiga toje valstybėje narėje, per kurią taip gabenamos prekės bus vėl įvežtos į Sąjungos muitų teritoriją. Jos turi paprašyti išvykimo muitinės įstaigos pateikti reikiamus duomenis ir atlikti visas tranzito muitinės įstaigos užduotis. Išvežant prekes iš ES teritorijos (prieš įvežant jas į Jungtinę Karalystę) turi būti pateikta išvežimo bendroji deklaracija (EXS); tačiau jos nereikia pateikti tuo atveju, jei saugumo ir saugos tikslais atliekamai rizikos analizei reikalingi duomenys jau yra pateikti su tranzito deklaracija arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti išankstinę išvežimo deklaraciją.

Kai prekės, vežamos per Jungtinės Karalystės teritoriją, iki pereinamojo laikotarpio pabaigos vėl yra įvežamos į Sąjungos ar bendrojo tranzito šalies muitų teritoriją, ta tranzito operacija bus tęsiama iki tų prekių paskirties vietos.

Kai prekės, dėl kurių pateikta tranzito deklaracija, yra vežamos per Jungtinę Karalystę ir iš jos išvežamos, tačiau iki pereinamojo laikotarpio pabaigos dar nėra gražintos į Sąjungos teritoriją, Sąjungos įvežimo muitinės įstaiga veikia kaip tranzito muitinės įstaiga. Ji prašo išvykimo muitinės įstaigos pateikti reikiamus duomenis ir atlieka visas tranzito muitinės įstaigos užduotis.

Po to, kai Jungtinė Karalystė prisijungs prie Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros, muitinės galės ne daugiau kaip vienus metus toliau priimti esamų formų garanto įsipareigojimus ir garantijų sertifikatus³³ su reikiamais geografiniais patikslinimais, įrašytais ranka ir patvirtintais garanto (garanto įsipareigojimų atveju) arba pačios muitinės (garantijų sertifikatų atveju). Iki to laikotarpio pabaigos tos procedūros vykdytojas turi pateikti naują įsipareigojimą, parengtą pagal pakeistą pavyzdį.

Kai tyrimo arba skolos išieškojimo procedūra yra pradėta, bet nebaigta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ji tęsiama NCTS sistemoje.

Elektroninis transporto dokumentas (ETD), naudojamas kaip tranzito deklaracija vežant prekes oro arba jūrų transportu

Kai prekėms įforminama ETD tranzito procedūra, Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje oro transportu vežamoms prekėms, kurių paskirties vieta yra Jungtinėje Karalystėje, bet kurios į Jungtinę Karalystę neįvežamos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, nuo tos dienos ta procedūra bus tęsiama kaip ETD bendroji tranzito procedūra į atvykimo oro uostą Jungtinėje Karalystėje.

³³ SMK ĮA 32-01, 32-02 ir 32-03 priedai ir 72-04 priedo II dalies VI ir VII skyriai.

Kai prekėms įforminama ETD tranzito procedūra, Jungtinėje Karalystėje oro transportu vežamoms prekėms, kurių paskirties vieta yra Sąjungoje ar bendrojo tranzito šalyje, ir kurios neįvežamos į Sąjungą ar bendrojo tranzito šalį iki perinamojo laikotarpio pabaigos, nuo tos dienos ta procedūra bus tęsiama kaip ETD bendroji tranzito procedūra į Sąjungos ar bendrojo tranzito šalies oro uostą.

Kai jūrų transportu vežamoms prekėms įforminama ETD tranzito procedūra ir jos tarp Jungtinės Karalystės ir Sąjungos gabenamos reguliariosios laivybos linijos laivu, o gabenimas pradedamas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ta tranzito procedūra tęsiama iki paskirties vietos Europos Sąjungoje.

Kai jūrų transportu vežamoms prekėms įforminama ETD tranzito procedūra ir jos tarp Jungtinės Karalystės ir Sąjungos gabenamos ne reguliariosios laivybos linijos laivu, o tas laivas išplaukė iš Jungtinės Karalystės iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir atplaukė tiesiai į Sąjungos uostą po pereinamojo laikotarpio pabaigos, ta tranzito procedūra tęsiama iki paskirties vietos Europos Sąjungoje.

Kai prekės, kurioms įforminta ETD tranzito procedūra, pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje, remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, ta tranzito procedūra tęsiama pagal SMK.

Prekių gabenimas pagal TIR procedūrą

Jungtinė Karalystė, kaip ir visos ES valstybės narės, jau dabar yra savarankiška TIR konvencijos³⁴ susitariančioji šalis. Nors Jungtinė Karalystė, kaip Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros susitariančioji šalis, galės naudotis NCTS sistema, ji negalės naudotis šia sistema TIR operacijų tikslais.

Kai prekės, gabenamos pagal TIR procedūrą³⁵, pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje, tais atvejais, remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, toliau taikomas SMK.

- a) Kai prekėms įforminama TIR procedūra Sąjungoje, nurodant paskirties ir (arba) išvežimo vietą Jungtinėje Karalystėje, o tos prekės jau yra Jungtinėje Karalystėje, tas TIR gabenimas tęsiamas pagal SMK. Jungtinės Karalystės paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaiga, naudodamasi NCTS, išsiųs atitinkamos TIR pranešimus Sąjungoje esančioms išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigoms.
- b) Kai prekėms įforminama TIR procedūra Jungtinėje Karalystėje, nurodant paskirties vietą Sąjungoje, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės tebėra Jungtinėje Karalystėje, tas TIR gabenimas tęsiamas pagal SMK (ir NCTS) iki paskirties vietos Sąjungoje. Kai prekės atvežamos į muitinės įstaigą prie Sąjungos išorės sienos su Jungtine Karalyste, TIR knygelė, kurioje nurodytas TIR operacijos pagrindinis registracijos numeris (MRN), įrodo, kad operacijai taikomas Susitarimas dėl išstojimo. Įvežant prekes į Sąjungą turi būti pateikta įvežimo bendroji deklaracija (ENS), nebent ENS reikalingi

³⁴ 1975 m. lapkričio 14 d. Ženevoje pasirašyta Muitinės konvencija dėl tarptautinio krovinių gabenimo su TIR knygelėmis (OL L 252, 1978 9 14, p. 2).

³⁵ Remiantis SMK 226 straipsnio 3 dalimi, 227 straipsnio 2 dalies b punktu ir 228 straipsniu.

duomenys jau pateikti arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti ENS. Tas TIR gabenimas bus tęsiamas pagal SMK į ES paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigą, kuri, naudodamasi NCTS, išsiųs atitinkamas TIR pranešimus Jungtinėje Karalystėje esančioms išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigoms.

- c) Kai prekės, kurioms taikoma TIR knygelė, gabenamos iš valstybės narės išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigos į kitos valstybės narės išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigą per Jungtinę Karalystę, ir jei pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės yra Jungtinėje Karalystėje, TIR gabenimas iki paskirties vietos tęsiamas pagal SMK (ir NTCS). Kai prekės atvežamos į pakartotinio įvežimo muitinės įstaigą prie Sąjungos išorės sienos su Jungtine Karalyste, TIR knygelė, kurioje nurodytas TIR operacijos pagrindinis registracijos numeris (MRN), įrodo, kad operacijai taikomas Susitarimas dėl išstojimo. Prieš prekes įvežant į Sąjungos muitų teritoriją Jungtinės Karalystės ir ES pasienyje, turi būti pateikta įvežimo bendroji deklaracija (ENS), išskyrus tuos atvejus, kai ENS reikalingi duomenys jau pateikti arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti ENS. Tas TIR gabenimas bus tęsiamas pagal SMK į ES paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigą, o ši, naudodamasi NCTS, išsiųs atitinkamas TIR pranešimus Sąjungoje esančioms išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigai.

Visais kitais atvejais, t. y. kai pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu prekės nebus Jungtinėje Karalystėje, TIR operacijoms bus taikomi tokie pasienio formalumai, kokie taikomi visuose kituose pasieniuose su trečiosiomis šalimis.

- a) Prekės, kurios per TIR operaciją gabenamos iš Sąjungos išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigos **į Jungtinės Karalystės paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigą**

Kai prekėms įforminama TIR procedūra Sąjungoje, nurodant jų paskirties ir (arba) išvežimo vietą Jungtinėje Karalystėje, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės tebėra Sąjungoje, ta TIR procedūra Sąjungos teritorijoje bus užbaigta vėliausiai toje muitinės įstaigoje, per kurią prekės bus fiziškai išvežtos iš ES. Ta įstaiga taps paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaiga. Ji turi paprašyti išvykimo muitinės įstaigos pateikti reikiamus duomenis ir atlikti visas paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigos užduotis³⁶. Išvežant prekes per Sąjungos išorės sieną turi būti pateikta išvežimo bendroji deklaracija (EXS), išskyrus tuos atvejus, jei saugumo ir saugos tikslais atliekamai rizikos analizei reikalingi duomenys jau yra pateikti arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti išankstinę išvežimo deklaraciją.

Kai prekės, kurioms įforminta TIR procedūra Sąjungoje, nurodant paskirties ir (arba) išvežimo vietą Jungtinėje Karalystėje, pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu jau yra išvežtos iš Sąjungos, bet dar neatvežtos į Jungtinę Karalystę, tam TIR gabenimui bus taikoma Jungtinės Karalystės muitų teisė ir TIR konvencija. Šios procedūros vykdytojais turės pateikti alternatyvų TIR procedūros užbaigimo įrodymą, o išvežimo ir (arba) įvežimo

³⁶ Visų pirma SMK ĮA 278 ir 279 straipsniuose nustatytas užduotis.

muitinės įstaiga Sąjungoje tą operaciją turės nutraukti ir jos užbaigimą patvirtinti rankiniu būdu.

- b) Prekės, kurios per TIR operaciją gabenamos **iš išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigos Jungtinėje Karalystėje** į paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigą Sąjungoje

Kai prekėms įforminama TIR procedūra Jungtinėje Karalystėje, nurodant paskirties vietą Sąjungoje, ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tos prekės jau yra Sąjungoje, tas TIR gabenimas gali būti tęsiamas iki paskirties vietos Sąjungoje. Kai prekės bus atvežtos į paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigą, ta operacija bus tvarkoma taip pat kaip bet kuri kita TIR operacija.

- c) Prekės, kurios per TIR operaciją gabenamos **per Jungtinės Karalystės teritoriją**

Kai prekės iš išvežimo ir (arba) įvežimo muitinės įstaigos valstybėje narėje gabenamos per Jungtinę Karalystę į paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigą valstybėje narėje ir, prieš kirsdamos Jungtinę Karalystę, vis dar tebėra Sąjungoje, taikomos šios nuostatos: nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos ta TIR procedūra turi būti užbaigiama vėliausiai išvežimo iš Sąjungos muitinės įstaigoje. Tuomet ta įstaiga tampa paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaiga. Muitinės įstaigos, tapusios naujosiomis paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigomis, prašys išvežimo muitinės įstaigos pateikti reikiamus duomenis ir atliks visas paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigos užduotis. Išvežant prekes per Sąjungos išorės sieną turi būti pateikta išvežimo bendroji deklaracija (EXS), išskyrus tuos atvejus, jei saugumo ir saugos tikslais atliekamai rizikos analizei reikalingi duomenys jau yra pateikti arba pagal SMK taikomas atleidimas nuo pareigos pateikti išankstinę išvežimo deklaraciją. Kai per Jungtinę Karalystę vežamos prekės bus atvežtos į paskirties ir (arba) išvežimo muitinės įstaigą Sąjungoje, ta operacija bus tvarkoma taip pat kaip bet kuri kita TIR operacija.

Kai prekės vežamos per Jungtinę Karalystę ir vėl įvežamos į Sąjungos muitų teritoriją iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tas TIR gabenimas gali būti tęsiamas iki paskirties vietos.

7.2 Kitos (ne tranzito) specialiosios procedūros

Muitinis sandėliavimas

Valstybių narių muitinių muitinio sandėliavimo patalpoms išduoti leidimai, kuriais suteikiama galimybė gabenti prekes iš Sąjungoje esančių muitinio sandėliavimo patalpų į Jungtinėje Karalystėje esančias sandėliavimo patalpas pagal SMK 219 straipsnį ir SMK DA 179 straipsnio 3 dalį, turės būti iš dalies pakeisti, kad nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos juose tokia galimybė nebebūtų numatyta.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, prekėms, kurioms iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo taikoma muitinio sandėliavimo procedūra ir kurios to laikotarpio pasibaigimo momentu yra muitinio sandėliavimo patalpose

Jungtinėje Karalystėje, SMK bus taikomas dvylika mėnesių nuo to laikotarpio pabaigos, kaip nustatyta Susitarimo dėl išstojimo III priede.

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui muitinės deklaracija, pagal kurią prekėms taikoma muitinio sandėliavimo procedūra, nebegalioja (pvz., ne Sąjungos prekės iš tiesų nebuvo atvežtos į muitinio sandėliavimo patalpas), laikoma, kad toje deklaracijoje nurodytos prekės yra ankstesnėje situacijoje arba joms taikoma ankstesnė procedūra (t. y. laikinojo saugojimo arba specialioji procedūra), kuri buvo taikoma prieš pateikiant nebegaliojančią deklaraciją. Jeigu šios prekės yra Jungtinėje Karalystėje, tokiai ankstesnei situacijai arba procedūrai SMK taikomas pagal Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalį.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, tais atvejais, kai muitinės sandėliuose laikomų prekių gabenimas pagal SMK 219 straipsnį tarp Jungtinės Karalystės ir Sąjungos baigiasi tik po pereinamojo laikotarpio pabaigos, jis neleidžiamas.

Kai Jungtinės Karalystės muitinės sandėlyje saugotos prekės įvežamos į Sąjungą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, dėl jų turi būti atlikti muitinės formalumai, SMK nustatyti prekėms, įvežamoms iš išorės į Sąjungos muitų teritoriją (t. y. reikia pateikti įvežimo bendrąją deklaraciją (ENS), laikinojo saugojimo deklaraciją ir muitinės deklaraciją).

Pergabenant prekes iš Jungtinės Karalystės muitinės sandėlio į kitą Sąjungoje esantį sandėlį, jeigu jos bus įvežtos į Sąjungą likus nedaug laiko iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, taigi, likus nepakankamai laiko joms pristatyti į paskirties vietą, ir jos bus toliau gabenamos Sąjungos teritorijoje, nuo tos dienos nebebus toms prekėms galiojančio leidimo Sąjungos teritorijoje. Todėl atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas turėtų užbaigti šią procedūrą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (pvz., toms prekėms įformindamas paskesnę muitinės procedūrą). Tokia paskesnė procedūra taip pat gali būti muitinis sandėliavimas, jei dėl tų prekių turimas galiojantis Sąjungos muitinės išduotas leidimas. Jeigu toks įteisinimas nebus atliktas, tos prekės neatitiks muitų teisės aktais nustatytų reikalavimų dėl tokių prekių sandėliavimo Sąjungos muitų teritorijoje, todėl bus taikomas SMK 79 straipsnis, t. y. atsiras skola muitinei dėl reikalavimų nesilaikymo.

Laisvosios zonos

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, prekėms, kurioms Jungtinėje Karalystėje įforminta laisvosios zonos procedūra, SMK bus taikomas tik iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, kaip nustatyta Susitarimo dėl išstojimo III priede.

Jeigu prekės, kurioms Jungtinėje Karalystėje įforminta laisvosios zonos procedūra, į Sąjungą atvežamos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, dėl jų turi būti atlikti muitinės formalumai, SMK nustatyti prekėms, įvežamoms iš išorės į Sąjungos muitų teritoriją (t. y. reikia pateikti įvežimo bendrąją deklaraciją (ENS), laikinojo saugojimo deklaraciją ir muitinės deklaraciją).

Laikinasis įvežimas

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, prekėms, kurioms laikinojo įvežimo procedūra buvo įforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios to laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje, SMK bus taikomas dvylika mėnesių nuo prekių išleidimo tai procedūrai, kaip nustatyta Susitarimo dėl išstojimo III priede.

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui muitinės deklaracija, pagal kurią prekėms įforminta laikinojo įvežimo procedūra, nebegalioja, laikoma, kad toje deklaracijoje nurodytos prekės yra ankstesnėje situacijoje arba joms taikoma ankstesnė procedūra (t. y. laikinojo saugojimo arba specialioji procedūra), kuri buvo taikoma prieš pateikiant nebegaliojančią laikinojo įvežimo deklaraciją. Jeigu šios prekės yra Jungtinėje Karalystėje, tokiam laikinajam saugojimui arba specialiajai procedūrai SMK taikomas pagal Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalį.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, tais atvejais, kai prekių, kurioms įforminta laikinojo įvežimo procedūra, gabenimas pagal SMK 219 straipsnį tarp Jungtinės Karalystės ir Sąjungos baigiasi tik po pereinamojo laikotarpio pabaigos, jis neleidžiamas.

Jeigu prekės, kurioms įforminta laikinojo įvežimo procedūra, iš Jungtinės Karalystės į Sąjungą atvežamos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, dėl jų turi būti atlikti muitinės formalumai, SMK nustatyti prekėms, įvežamoms iš išorės į Sąjungos muitų teritoriją (t. y. reikia pateikti įvežimo bendrąją deklaraciją (ENS), laikinojo saugojimo deklaraciją ir muitinės deklaraciją).

Jei prekės, kurioms įforminta laikinojo įvežimo procedūra pagal Jungtinės Karalystės išduotą leidimą, gabenamos pagal SMK 219 straipsnį į Sąjungą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir numatoma, kad jos liks Sąjungos muitų teritorijoje, ta laikinojo įvežimo procedūra turėtų būti užbaigta iki to laikotarpio pabaigos. Prekės turi būti a) reeksportuotos, b) joms turi būti įforminta paskesnė muitinės procedūra, c) jos turi būti sunaikintos nepaliekant jokių atliekų arba d) perduotos valstybės nuosavybėn. Tokia paskesnė procedūra taip pat gali būti laikinasis įvežimas, jei dėl tų prekių turimas galiojantis leidimas, išduotas valstybės narės muitinės. Jeigu toks procedūros užbaigimas nebus atliktas, tos prekės neatitiks muitų teisės aktais nustatytų reikalavimų dėl tokių prekių laikinojo įvežimo į Sąjungos muitų teritoriją, todėl bus taikomas SMK 79 straipsnis, t. y. atsiras skola muitinei dėl reikalavimų nesilaikymo.

ATA knygelės

Jungtinė Karalystė yra savarankiška ATA konvencijos³⁷ ir atitinkamai Stambulo konvencijos³⁸ susitariančioji šalis. Todėl Jungtinės Karalystės ATA knygelės pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu ir toliau galios joje esančioms prekėms, kurioms įforminta laikinojo įvežimo procedūra.

³⁷ Muitinės konvencija dėl prekių laikinojo įvežimo su ATA knygele, priimta 1961 m. gruodžio 6 d. Briuselyje, įskaitant visus vėlesnius jos pakeitimus (ATA konvencija).

³⁸ Laikinojo įvežimo konvencija, įskaitant visus vėlesnius jos pakeitimus (Stambulo konvencija) (OL L 130, 1993 5 27, p. 1).

Ekonominės veiklos vykdytojai, kurie laikinai įveža prekes iš Jungtinės Karalystės į ES (pvz., prekės, atvežamos į laikinas parodas) iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, išveždami prekes iš Sąjungos muitų teritorijos ir grąžindami jas į Jungtinę Karalystę pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, turės šioms prekėms įforminti eksporto procedūrą.

Jeigu ATA knygelėje nurodytos prekės buvo atgabentos iš trečiosios šalies į Jungtinę Karalystę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir po tos dienos yra reeksportuojamos iš kitos valstybės narės, išvežimo muitinės įstaiga uždeda antspaudą ant reeksporto lakšto ir jis gali būti naudojamas kaip reeksporto įrodymas. Tas įrodymas gali būti pateikiamas Jungtinės Karalystės muitinės įstaigai, į kurią tos prekės buvo atvežtos anksčiau. Visi kiti dokumentai, kuriais įrodoma, kad prekės yra ne Sąjungos muitų teritorijoje, taip pat gali būti priimami kaip reeksporto įrodymas (pvz., muitinės deklaracija, kuria įrodoma, kad prekės buvo įvežtos į trečiąją šalį). Tai taikoma ir tais atvejais, kai ATA knygelėje nurodytos prekės, kurios įvežtos į Sąjungą iš trečiosios šalies iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir yra reeksportuojamos iš Jungtinės Karalystės po to laikotarpio pabaigos.

ATA knygelės, išduotos Sąjungoje dėl prekių, įvežtų iš Sąjungos į Jungtinę Karalystę iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir iš Jungtinės Karalystės išvežtų į trečiąją šalį po tos dienos, bus laikomos eksporto deklaracija (SMK I A 339 straipsnis).

Jungtinė Karalystė priims ATA knygeles, išduotas Sąjungoje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, kurias bus galima naudoti Jungtinėje Karalystėje 2021 m., ir atvirkščiai.

Galutinis vartojimas

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, prekėms, kurioms galutinio vartojimo procedūra įforminta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir kurios to laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje, SMK bus taikomas dvylika mėnesių nuo prekių išleidimo tai procedūrai, kaip nustatyta Susitarimo dėl išstojimo III priede.

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui muitinės deklaracija, pagal kurią prekėms įforminta galutinio vartojimo procedūra, nebegalioja, laikoma, kad toje deklaracijoje nurodytos prekės yra ankstesnėje situacijoje arba joms taikoma ankstesnė procedūra (t. y. laikinojo saugojimo arba specialioji procedūra), kuri buvo taikoma prieš pateikiant nebegaliojančią galutinio vartojimo deklaraciją. Jeigu šios prekės yra Jungtinėje Karalystėje, tokiam laikinajam saugojimui arba specialiajai procedūrai SMK taikomas pagal Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalį.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, tais atvejais, kai prekių, kurioms įforminta galutinio vartojimo procedūra, gabenimas pagal SMK 219 straipsnį tarp Jungtinės Karalystės ir Sąjungos baigiasi tik po pereinamojo laikotarpio pabaigos, jis neleidžiamas.

Jeigu prekės, kurioms įforminta galutinio vartojimo procedūra, iš Jungtinės Karalystės į Sąjungą atvežamos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, dėl jų turi būti atlikti bet kurioms kitoms trečiųjų šalių prekėms taikomi muitinės formalumai (t. y. reikia pateikti įvežimo bendrąją deklaraciją (ENS), laikinojo saugojimo deklaraciją ir muitinės deklaraciją).

Jei prekės, kurioms įforminta galutinio vartojimo procedūra pagal Jungtinės Karalystės išduotą leidimą, gabenamos pagal SMK 219 straipsnį į Sąjungą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir numatoma, kad jos liks Sąjungos muitų teritorijoje, ta galutinio vartojimo procedūra turėtų būti užbaigta iki to laikotarpio pabaigos. Prekės turi būti a) išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos, b) suvartotos pagal tą paskirtį, pagal kurią jos neapmokestinamos muitu arba joms taikoma sumažinta maito norma, c) sunaikintos paliekant ar nepaliekant jokių atliekų arba d) perduotos valstybės nuosavybėn. Tas pats taikoma tuo atveju, kai turimi leidimai dėl teisių ir pareigų perleidimo (TORO) ir kai prekės gabenamos pagal SMK 218 ir 219 straipsnių nuostatas. Jeigu minėtas procedūros užbaigimas nebus atliktas, tos prekės neatitiks muitų teisės aktais nustatytų reikalavimų dėl tokių prekių galutinio vartojimo Sąjungos muitų teritorijoje, todėl bus taikomas SMK 79 straipsnis, t. y. atsirasis skola muitinei dėl reikalavimų nesilaikymo.

Laikinasis įvežimas perdirbti

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi ir III priedu, prekėms, kurioms iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo įforminta laikinojo įvežimo perdirbti procedūra ir kurios to laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje, SMK bus taikomas dvylika mėnesių nuo prekių išleidimo tai procedūrai arba per leidime nurodytą terminą, atsižvelgiant į tai, kuris šių terminų yra trumpesnis.

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui muitinės deklaracija, pagal kurią prekėms įforminta laikinojo įvežimo perdirbti procedūra, nebegalioja, laikoma, kad toje deklaracijoje nurodytos prekės yra ankstesnėje situacijoje arba joms taikoma ankstesnė procedūra (t. y. laikinojo saugojimo arba specialioji procedūra), kuri buvo taikoma prieš pateikiant nebegaliojančią laikinojo įvežimo perdirbti deklaraciją. Jeigu šios prekės yra Jungtinėje Karalystėje, tokiam laikinajam saugojimui arba specialiajai procedūrai SMK taikomas pagal Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalį.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, tais atvejais, kai prekių, kurioms įforminta laikinojo įvežimo perdirbti procedūra, gabenimas pagal SMK 219 straipsnį tarp Jungtinės Karalystės ir Sąjungos baigiasi tik po pereinamojo laikotarpio pabaigos, jis neleidžiamas.

Jei prekės, kurioms įforminta laikinojo įvežimo perdirbti procedūra pagal Jungtinės Karalystės išduotą leidimą, gabenamos pagal SMK 219 straipsnį į Sąjungą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir numatoma, kad jos liks Sąjungos muitų teritorijoje, ta laikinojo įvežimo perdirbti procedūra turėtų būti užbaigta iki to laikotarpio pabaigos. Prekės turi būti a) reeksportuotos, b) joms turi būti įforminta paskesnė muitinės procedūra, c) jos turi būti sunaikintos nepaliekant jokių atliekų arba d) perduotos valstybės nuosavybėn. Tokia paskesnė procedūra taip pat gali būti laikinasis įvežimas perdirbti, jei dėl tų prekių turimas galiojantis

valstybės narės muitinės išduotas leidimas. Jeigu toks procedūros užbaigimas nebus atliktas, tos prekės neatitiks muitų teisės aktais nustatytų reikalavimų dėl tokių prekių perdirbimo Sąjungos muitų teritorijoje, todėl bus taikomas SMK 79 straipsnis, t. y. atsiras skola muitinei dėl reikalavimų nesilaikymo.

Jeigu prekės, kurioms įforminta laikinojo įvežimo perdirbti procedūra, iš Jungtinės Karalystės į Sąjungą atvežamos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, dėl jų turi būti atlikti muitinės formalumai, SMK nustatyti prekėms, įvežamoms iš išorės į Sąjungos muitų teritoriją (t. y. reikia pateikti įvežimo bendrąją deklaraciją (ENS), laikinojo saugojimo deklaraciją ir muitinės deklaraciją).

Kai remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi SMK taikomas laikinojo įvežimo perdirbti EX/IM procedūrai, jeigu ekvivalentiškos prekės eksportuojamos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, ekvivalentiškas prekių (žaliavų) kiekis gali būti įvežamas visiškai atleidžiant nuo importo maito net ir po pereinamojo laikotarpio pabaigos, su sąlyga, kad toks importas atliekamas per leidime nurodytą terminą, nustatytą pagal SMK arba Susitarimo dėl išstojimo III priede, atsižvelgiant į tai, kuris šių terminų yra trumpesnis.

Laikinasis išvežimas perdirbti

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi, SMK bus taikomas prekėms, kurioms iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo įforminta laikinojo išvežimo perdirbti procedūra, jei atitinkami perdirbtieji produktai buvo gražinti į Jungtinę Karalystę arba į Sąjungą iki to laikotarpio pabaigos. SMK bus taikomas iki leidime nurodyto termino, nustatyto pagal SMK arba Susitarimo dėl išstojimo III priede, atsižvelgiant į tai, kuris šių terminų yra trumpesnis, pabaigos.

Jeigu pasibaigus pereinamajam laikotarpiui muitinės deklaracija, pagal kurią prekėms įforminta laikinojo išvežimo perdirbti procedūra, nebegalioja, laikoma, kad tos prekės yra ne Sąjungos prekės, kai jos reimportuojamos į Sąjungą pasibaigus tam laikotarpiui.

Kai remiantis Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalimi SMK taikomas laikinojo išvežimo perdirbti IM/EX procedūrai, ekvivalentiškas prekių (žaliavų) kiekis gali būti išvežamas per leidime nurodytą terminą, nustatytą pagal SMK arba Susitarimo dėl išstojimo III priede, atsižvelgiant į tai, kuris šių terminų yra trumpesnis. Jeigu toks eksportas neįvyks, tai reikš, kad nesilaikoma muitų teisės aktais nustatytų pareigų dėl laikinojo išvežimo perdirbti procedūros, todėl bus taikomas SMK 79 straipsnis, t. y. atsiras skola muitinei dėl reikalavimų nesilaikymo.

8. PREKIŲ IŠVEŽIMAS IŠ SĄJUNGOS MUITŲ TERITORIJOS

8.1 Išankstinė išvežimo deklaracija

Pagal SMK 263 straipsnio 3 dalį išankstinė išvežimo deklaracija yra kurios nors iš šių formų: i) muitinės deklaracija dėl iš Sąjungos muitų teritorijos išvežamų prekių, ii) reeksporto deklaracija arba iii) išvežimo bendroji deklaracija (EXS). Daugeliu atvejų teikiamos išankstinės išvežimo deklaracijos forma yra muitinės deklaracija. Išsami informacija apie išankstinės išvežimo deklaracijos

reikalavimus, taikomus konkrečioms tranzito ar eksporto scenarijams, priklausomai nuo prekių buvimo vietos pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu, pateikiama atitinkamai 7.1 skirsnyje „Tranzitas“ ir 8.2 skirsnyje „Eksportas ir reeksportas“.

Pagal Susitarimo dėl išstojimo 48 straipsnio 1 dalį išankstinė išvežimo deklaracija, kurioje nurodomos prekės, išleistos eksportui į Jungtinę Karalystę arba Sąjungą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, lieka galioti, net jei prekės pasibaigus pereinamajam laikotarpiui išvežamos. Jungtinė Karalystė informavo Komisijos tarnybas apie tai, kad po 2020 m. gruodžio 31 d. ji nebegalės naudotis dabartine elektronine ECS. Atjungimas nuo ECS įvyks 2020 m. gruodžio 30 d. 7 val. (JK laiku). Tai neturės jokio poveikio išankstinėms išvežimo deklaracijoms. Priežastis yra ta, kad jei išankstinė išvežimo deklaracija buvo pateikta kartu su eksporto muitinės deklaracija iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, atitinkama informacija jau buvo išsiųsta išvežimo muitinės įstaigai. Todėl prekėms, kurios buvo išleistos eksportui į Jungtinę Karalystę arba Sąjungą iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, kai su eksporto muitinės deklaracija buvo pateikta išankstinė išvežimo deklaracija, naujos išankstinės išvežimo deklaracijos nereikės.

Per septynias dienas po pereinamojo laikotarpio pabaigos valstybių narių muitinės gali nuspręsti nereikalauti iš Sąjungos muitų teritorijos į Jungtinę Karalystę išvežamų ir Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 1 ir 2 dalių sąlygas atitinkančių prekių išankstinių išvežimo deklaracijų.

8.2 Eksportas ir reeksportas³⁹

Eksportuoti išleistos prekės, kurios pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje

Kai eksportuoti išleistos prekės pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu yra Jungtinėje Karalystėje, SMK toliau bus taikomas pagal Susitarimo dėl išstojimo 49 straipsnio 1 dalį. Jungtinė Karalystė informavo Komisijos tarnybas apie tai, kad po 2020 m. gruodžio 31 d. ji nebegalės naudotis dabartine elektronine ECS. Atjungimas nuo ECS įvyks 2020 m. gruodžio 30 d. 7 val. (JK laiku). Todėl reikės naudotis alternatyviais keitimosi informacija būdus.

- a) Kai prekės buvo išleistos eksportuoti Sąjungoje iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir atvežamos į išvežimo muitinės įstaigą Jungtinėje Karalystėje arba gabenamos per Jungtinę Karalystę pakeliui į išvežimo muitinės įstaigą, esančią kitoje valstybėje narėje, ir yra Jungtinėje Karalystėje pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu, tos prekės į išvežimo muitinės įstaigą bus toliau gabenamos vadovaujantis SMK. Kadangi pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinė Karalystė nebegalės naudotis ECS, Jungtinės Karalystės išvežimo muitinės įstaiga negalės išsiųsti per ECS sistemą Sąjungos eksporto muitinės įstaigai atitinkamo pranešimo, kuriuo patvirtinamas fizinis prekių išvežimas. Ekonominės veiklos vykdytojas turėtų inicijuoti eksporto operacijos užbaigimą eksporto muitinės įstaigoje, remdamasis alternatyviu įrodymu pagal SMK I A

³⁹ Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas paskelbė II priedą „Eksporto scenarijai „Brexit’o“ atveju“, kuriame pateikė praktinių eksporto pavyzdžių, kaip aprašyta šiame skirsnyje.

335 straipsnio 4 dalį. Šį procesą gali inicijuoti ekonominės veiklos vykdytojas (deklarantas), kai tik jis turi alternatyvų įrodymą ir jam nereikia laukti, kol muitinė jį apie tai informuos. Antruoju atveju, kai prekės per Jungtinę Karalystę gabenamos į išvežimo muitinės įstaigą, esančią ES, muitinės įstaiga patvirtina fizinį prekių išvežimą ir išsiunčia atitinkamą pranešimą eksporto muitinės įstaigai per ECS.

- b) Kai prekės, išleidžiamos eksportuoti Jungtinėje Karalystėje, kurių išvežimo muitinės įstaiga yra Sąjungoje, pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tebėra Jungtinėje Karalystėje, jos bus toliau gabenamos į išvežimo muitinės įstaigą Sąjungoje pagal SMK. Išvežimo muitinės įstaiga užregistruos fizinį prekių išvežimą ECS, tačiau atitinkamo pranešimo Jungtinės Karalystės eksporto muitinės įstaigai nesiųs tol, kol pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinė Karalystė neturės prieigos prie ECS. Jei tos prekės įvežamos į Sąjungos muitų teritoriją po pereinamojo laikotarpio pabaigos, būtina pateikti įvežimo bendrąją deklaraciją (ENS).

Eksportuoti išleistos prekės, kurios pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu yra Sąjungoje

- a) Kai prekės, išleidžiamos eksportuoti Sąjungoje, iki pereinamojo laikotarpio pabaigos turi būti vežamos į išvežimo muitinės įstaigą Jungtinėje Karalystėje arba gabenamos per Jungtinę Karalystę pakeliui į išvežimo muitinės įstaigą, esančią kitoje valstybėje narėje, ir tos prekės vis dar yra Sąjungoje to laikotarpio pasibaigimo momentu, ta pirmiau numatyta išvežimo muitinės įstaiga turi būti pakeista kita išvežimo muitinės įstaiga, esančia ES pasienyje (eksporto nukreipimas atliekamas ECS). Ši muitinės įstaiga patvirtins fizinį prekių išvežimą ir nusiųs atitinkamą pranešimą eksporto muitinės įstaigai.
- b) Kai tos prekės jau pervežtos per Jungtinę Karalystę pakeliui į kitoje valstybėje narėje esančią išvežimo muitinės įstaigą ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu jau yra Sąjungos muitų teritorijoje, tai neturės poveikio taikomai procedūrai (t. y. išvežimo muitinės įstaiga ES išorės pasienyje vis vien per ECS patvirtins fizinį prekių išvežimą eksporto muitinės įstaigai).
- c) Kai prekės, išleidžiamos eksportuoti Jungtinėje Karalystėje per ES išvežimo muitinės įstaigą, pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu jau yra Sąjungoje ir po to pasiekia numatytą ES išvežimo muitinės įstaigą, ta muitinės įstaiga registruos fizinį prekių išvežimą ECS sistemoje, bet nesiųs atitinkamų pranešimų Jungtinės Karalystės eksporto muitinės įstaigai, nes nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinė Karalystė nebegali naudotis ECS.
- d) Jeigu iki pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinėje Karalystėje išleistos eksportuoti prekės turi būti gabenamos į išvežimo muitinės įstaigą ES, o pasibaigus pereinamajam laikotarpiui tos prekės vis dar yra Sąjungoje, tačiau prekės bus išvežtos iš Sąjungos iš kitos išvežimo muitinės įstaigos nei anksčiau deklaruota išvežimo muitinės įstaiga, eksporto gabenimo nukreipimo kitais maršrutais negalima elektroniniu būdu įvesti į ECS, nes nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinė Karalystė nebegalės naudotis ECS. Faktinė išvežimo ES muitinės įstaiga atlieka prekių išvežimo formalumus, įskaitant

išvežimo patvirtinimą, taikydama grįžtamąsias procedūras (pvz., naudodama EAD).

9. SKOLA MUITINEI

Kai Jungtinėje Karalystėje atsiranda skola muitinei, susijusi su toliau išvardytomis situacijomis arba muitinės procedūromis, ši skola bus nustatoma ir pervedama į ES biudžetą, kaip nustatyta SMK ir ES nuosavų išteklių reglamentuose, pagal Susitarimo dėl išstožimo 49 straipsnio 1 ir 2 dalis ir atsižvelgiant į 136 straipsnio 3 dalies c punktą:

- su laikinojo saugojimo užbaigimu arba specialiosios procedūros, kuri pereinamojo laikotarpio pasibaigimo metu nėra baigta, pripažinimu įvykdyta per Susitarimo dėl išstožimo III priede nustatytus terminus, išleidžiant į laisvą apyvartą, susijusi skola, atsiradusi, be kita ko, dėl nuostatų dėl galutinio vartojimo taikymo arba dėl laikinojo įvežimo iš dalies neapmokestinant importo muitu, kaip nurodyta Susitarimo dėl išstožimo 49 straipsnio 2 dalyje pagal SMK 77 straipsnio 1 dalį;
- atsiradusi dėl SMK reikalavimų dėl laikinojo saugojimo arba muitinės procedūros nesilaikymo, kaip nurodyta Susitarimo dėl išstožimo 49 straipsnio 1 dalyje pagal SMK 79 straipsnį. Tai taip pat apima SMK reikalavimų dėl terminų, susijusių su laikinai saugomomis prekėmis, nesilaikymą.

Apskritai pagal SMK 103 straipsnio 1 dalį nustatyta, kad apie skolą muitinei pranešama per trejus metus nuo tos skolos atsiradimo.

Siekiant, kad Sąjunga ir Jungtinė Karalystė veiksmingai įvertintų ir abipusiškai užtikrintų tarpusavio įsipareigojimus, kuriems taikomos Susitarimo dėl išstožimo 49 straipsnio 1 ir 2 dalys, pagal 136 straipsnio 3 dalies c punktą (Jungtinės Karalystės atžvilgiu) ir kuriems taikomas 140 straipsnio 4 dalies antros pastraipos paskutinis sakinytis, muitinės turi turėti galimybę nustatyti sumas muitinės skolos, susijusios su prekėmis, kurioms pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu Jungtinėje Karalystėje arba ES buvo taikoma laikinojo saugojimo arba specialioji procedūra ir kurios pateikiamos muitinei laikinajam saugojimui užbaigti ar specialiajai procedūrai pripažinti įvykdyta po pereinamojo laikotarpio pabaigos išleidžiant prekes į laisvą apyvartą laikantis SMK sąlygų.

Tai reiškia, kad teikdami išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaracijas ekonominės veiklos vykdytojais tiek Jungtinėje Karalystėje, tiek ES turės nurodyti prekes, kurioms pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu buvo taikoma laikinojo saugojimo arba specialioji procedūra.

Šių prekių išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaracijose ekonominės veiklos vykdytojais turi nurodyti identifikatorių, įrašydami jį kaip Sąjungos kodą (Y067):

- BAD 44 langelyje, jeigu deklaracija bus rengiama remiantis Deleguotojo reglamento 2016/341 9 priedu;
- duomenų elemente Nr. 2/3, jeigu deklaracija bus rengiama remiantis Deleguotojo reglamento 2015/2446 B priedu ir Įgyvendinimo reglamento 2015/2447 B priedu.

Kai įsigalios 2020 m. gruodžio 7 d. Komisijos priimtas Deleguotojo reglamento 2015/2446 pakeitimas⁴⁰ ir atitinkami Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 pakeitimai (vyksta priėmimo procesas) siekiant priimti naują B priedą, kodas turi būti nurodytas:

- BAD 44 langelyje, jeigu deklaracija bus rengiama remiantis Deleguotojo reglamento 2016/341 9 priedu;
- duomenų elemente Nr. 2/3, jeigu deklaracija bus rengiama remiantis Deleguotojo reglamento 2015/2446 D priedu ir Įgyvendinimo reglamento 2015/2447 C priedu;
- duomenų elemente Nr. 12 04 002 000, jeigu deklaracija bus rengiama remiantis Deleguotojo reglamento 2015/2446 B priedu ir Įgyvendinimo reglamento 2015/2447 B priedu.

Pirmiau nurodytų duomenų elementų naudojimas priklauso nuo kiekvienos valstybės narės nacionalinės importo sistemos atnaujinimo padėties.

Siekiant, kad Jungtinės Karalystės ir valstybių narių muitinėms nereikėtų pačioms saugoti ir vėliau stebėti visų pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu laikinai saugomų prekių arba prekių, kurioms taikomos specialiosios procedūros, buvo susitarta naudoti šį papildomą kodą.

Remdamosi užklausų nacionalinėse deklaracijų sistemose rezultatais arba kitomis tinkamomis priemonėmis muitinės turės nustatyti bendrą mėnesinę visų nacionaliniu lygmeniu atsiradusių skolų muitinei sumą, nustatytą (ir pateiktą) priimant išleidimo į laisvą apyvartą deklaracijas, susijusias su prekėmis, kurioms pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu jau buvo taikoma specialioji procedūra arba kurios buvo laikinai saugomos.

Valstybių narių bus prašoma pranešti šias sumas teikiant įprastas ataskaitas Europos Komisijai.

10. ADMINISTRACINIS BENDRADARBIAVIMAS MUITŲ KLAUSIMAIS

Remiantis Susitarimo dėl išstojo 98 straipsniu, tam tikras administracinio bendradarbiavimo procedūras valstybės narės ir Jungtinė Karalystė užbaigia pagal atitinkamas Sąjungos teisės nuostatas:

- kai viena iš Susitarimo dėl išstojo VI priede išvardytų administracinio bendradarbiavimo procedūrų buvo pradėta iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pagal Susitarimo dėl išstojo 98 straipsnio 1 dalį.

Administracinio bendradarbiavimo procedūros, susijusios su nebaigtomis procedūromis arba situacijomis pagal Susitarimo dėl išstojo 49 straipsnio 1 dalį, kaip antai dėl Sąjungos tranzito operacijos pradėta tyrimo procedūra, į Susitarimo dėl

⁴⁰ [C\(2020\) 8454](#) – šiuo metu Komisiją šį dokumentą yra priėmusi, tačiau iki 2021 m. vasario 7 d. ji svarstys Europos Parlamentas ir Taryba.

išstoјimo 98 straipsnio 1 dalies taikymo sritį nepatenka. SMK toms procedūroms taikomas pagal Susitarimo dėl išstoјimo 49 straipsnio 1 dalį;

- kai administracinio bendradarbiavimo procedūra buvo pradėta per trejus metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos dėl aplinkybių, kurios atsirado anksčiau, bet buvo nustatytos tik po pereinamojo laikotarpio pabaigos, pagal Susitarimo dėl išstoјimo 98 straipsnio 2 dalį.

Tai gali būti susiję su atvejais, kai operacijos buvo klaidingai pripažintos įvykdytomis, pvz., korumpuotas pareigūnas procedūrą neteisėtai pripažino įvykdyta. Be to, valstybių narių muitinės per trejus metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos gali paprašyti Jungtinės Karalystės muitinės patvirtinti kilmę produktų, dėl kurių tiekėjas deklaraciją Jungtinėje Karalystėje pateikė iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Jungtinės Karalystės muitinė taip pat gali paprašyti valstybių narių muitinių patvirtinti kilmę produktų, dėl kurių tiekėjas deklaraciją ES pateikė iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

Tai, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos taiko SMK pagal Susitarimo dėl išstoјimo 98 straipsnį, nereiškia, kad jos turi prieigą prie informacinių sistemų ar duomenų bazių, todėl su ekonominės veiklos vykdytojais gali būti susisiekiama kitomis nei elektroninėmis duomenų apdoroјimo priemonėmis.

B. TAISYKLĖS, ŠIAURĖS AIRIJOJE TAIKYTINOS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Po pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos⁴¹. Protokolui dėl Airijos ir Šiaurės Airijos turi periodiškai pritarti Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėja, o pradinis taikymo laikotarpis trunka 4 metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos⁴².

Pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos tam tikros ES teisės nuostatos taip pat taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje. Be to, Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos ES ir Jungtinė Karalystė susitarė, kad tiek, kiek ES taisyklės taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, Šiaurės Airija bus laikoma valstybe nare⁴³.

ES teisės nuostatos, kurios yra taikytinos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, apima ES muitų teisės aktus ir įsipareigojimus, kylančius iš tarptautinių susitarimų, kuriuos yra sudariusi Sąjunga arba valstybės narės, veidamos jos vardu, arba Sąjunga ir jos valstybės narės, veidamos kartu, tiek, kiek jie yra susiję su Sąjungos ir trečiųjų šalių prekyba prekėmis⁴⁴.

Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos taip pat aiškiai nustatyta, kad turi būti laikoma, jog visos taikytinose Susitarimo dėl išstojimo ir Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos nuostatose, taip pat Sąjungos teisės nuostatose, kurios pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos taikytinos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, esančios nuorodos apima ir Šiaurės Airiją⁴⁵. Tai reiškia, kad tiek, kiek ES muitų teisės aktai taikomi Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, ES ir Jungtinė Karalystė susitaria tų teisės aktų taikymo tikslais laikyti Šiaurės Airiją Sąjungos muitų teritorijos dalimi⁴⁶.

Kartu, atsižvelgiant į tai, kad Šiaurės Airija yra Jungtinės Karalystės muitų teritorijos dalis, Šiaurės Airija nėra Sąjungos muitų teritorijos dalis, kiek tai susiję su trečiųjų šalių (įskaitant Sąjungos lengvatinių susitarimų šalis partneres) teisėmis ir įsipareigojimais.

Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui:

⁴¹ Susitarimo dėl išstojimo 185 straipsnis.

⁴² Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 18 straipsnis.

⁴³ Susitarimo dėl išstojimo 7 straipsnio 1 dalis kartu su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 1 dalimi.

⁴⁴ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 3 ir 4 dalys ir to protokolo 2 priedo 1 ir 4 skirsniai.

⁴⁵ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 1 dalis. Tai galioja neatsižvelgiant į Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 4 straipsnį, nes 13 straipsnio 1 dalis taikoma „[n]epaisant kitų šio protokolo nuostatų“.

⁴⁶ Šiomis aplinkybėmis taip pat atkreipiamas dėmesys į 2020 m. gruodžio 17 d. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 6/2020, kuriuo nustatoma praktinė darbo tvarka, susijusi su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 12 straipsnio 2 dalyje nurodytą Sąjungos atstovų naudojimosi teisėmis.

1. EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJO REGISTRACIJOS IR IDENTIFIKAVIMO KODAS (EORI KODAS)

Šiaurės Airijoje įsisteigę ekonominės veiklos vykdytojai arba nei Šiaurės Airijoje, nei ES) neįsisteigę ekonominės veiklos vykdytojai, kurie pirmiausia atliks muitinės formalumus Šiaurės Airijoje, turi būti užregistruoti Jungtinės Karalystės muitinėje⁴⁷, kiek tai susiję su Šiaurės Airija. EORI kodai, suteikti Jungtinės Karalystės, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, prasideda kodu „XI“⁴⁸.

EORI kodo „XI“ registracijai ir suteikimui taikomos SMK taisyklės, jis turi būti įtrauktas į ES EOS/EORI duomenų bazę ir bus laikomas valstybės narės suteiktu EORI kodu.

Bet kuris valstybės narės suteiktas EORI kodas (Šiaurės Airija šiuo atveju laikoma valstybe nare) galioja visose ES valstybėse narėse.

2. MUITINĖS SPRENDIMAI IR LEIDIMAI

2.1 Leidimai, kuriuos Jungtinės Karalystės muitinė iki pereinamojo laikotarpio pabaigos išdavė Šiaurės Airijoje įsisteigusiems ekonominės veiklos vykdytojams ir sprendimai, kuriuos ji iki to laiko dėl ekonominės veiklos vykdytojų priėmė

Nukrypstant nuo taisyklės, kad nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos Jungtinės Karalystės muitinės jau išduoti leidimai nebegalioja Sąjungoje (žr. šių gairių A dalies 2.1 punktą „Leidimai“), tam tikri leidimai, išduoti Šiaurės Airijoje įsisteigusiems ekonominės veiklos vykdytojams ir todėl atitinkantys jų dabartinių leidimų galiojimo reikalavimus, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui lieka galiojanti. Tai taikoma AEO leidimams ir tam tikroms specialioms procedūroms.

2.2 Leidimai, kuriuos Jungtinės Karalystės muitinė išduos po pereinamojo laikotarpio pabaigos, ir sprendimai, kuriuos ji iki to laiko dėl ekonominės veiklos vykdytojų priims

Apskritai, pagal SMK taisykles ir reikalavimus Šiaurės Airijos ekonominės veiklos vykdytojams, vykdančioms muitinės operacijas pagal Sąjungos muitinės kodeksą (SMK), Jungtinės Karalystės muitinė suteiks būtinus ir reikalaujamus su Šiaurės Airija susijusius muitinės leidimus. SMK nustatytos taisyklės dėl kompetentingos institucijos, konsultacijų, leidimų išdavimo ir valdymo ir kt. taikomos Šiaurės Airijoje.

Visos paraiškos ir sprendimai, kurie gali daryti poveikį už Šiaurės Airijos ribų vienoje ar keliose valstybėse narėse, bus tvarkomi Muitinės sprendimų sistemoje (įskaitant naudojamą ES verslininkų portalu).

Sprendimai dėl privalomosios tarifinės informacijos bus tvarkomi ES verslininkų portale ir EPTI sistemoje.

⁴⁷ Daugiau praktinės ir kitokios informacijos gali suteikti Jungtinės Karalystės muitinė.

⁴⁸ Išsamesnės kodų „XI“ ir „GB“ naudojimo gairės pateikiamos „Kodų „GB“ ir „XI“ naudojimo gairėse (B priedas). Geonomenklatūros kodai įgyvendinant Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos“. Jos skelbiamos adresu

https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/use_of_gb_and_xi_codes_guidance.pdf.

a) Garantijos

Jeigu reikalaujama garantijos, įsipareigojimą gali prisiimti Šiaurės Airijoje įsisteigusi finansų įstaiga. Tačiau, Šiaurės Airijos kredito įstaigai, finansų įstaigai ar draudimo bendrovei nebūtų leista veikti Sąjungoje pagal galiojančias Sąjungos nuostatas⁴⁹, kadangi pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos finansų rinkos taisyklės Šiaurės Airijai netaikomos, taigi tokias įstaigas ar bendroves kaip garantus turės patvirtinti Jungtinės Karalystės muitinė.

b) AEO

Nauji AEO leidimai, susiję su Šiaurės Airijoje įsisteigusiais veiklos vykdytojais, bus išduodami ir tvarkomi laikantis atitinkamų SMK ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų nuostatų. Visų pirma, Jungtinės Karalystės kompetentingai institucijai bus taikomos nuostatos dėl elektroninės sistemos, susijusios su AEO statusu (SMK IĮA 30 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa), kad būtų galima naudoti EOS / AEO keičiantis informacija, ją saugant ir tvarkant AEO leidimus.

Tačiau ES muitinės verslininkų portalas, skirtas įgaliotiesiems ekonominių operacijų vykdytojams (eAEO) (SMK IĮA 30 straipsnio 1 dalies antra pastraipa), nebus naudojamas.

AEO leidimas, suteiktas Šiaurės Airijoje įsisteigusiems veiklos vykdytojams, galios tik nurodant Šiaurės Airijoje esančias patalpas. Verslo vietos Šiaurės Airijoje adresus nurodomas atitinkamuose AEO prašymų ir leidimų langeliuose, kai jie registruojami EOS / AEO centrinėje sistemoje.

3. PREKIŲ ĮVEŽIMAS Į SAJUNGOS MUITŲ TERITORIJĄ PER ŠIAURĖS AIRIJĄ

Prekėms, įvežamoms į Šiaurės Airiją iš trečiųjų šalių arba iš kitų Jungtinės Karalystės dalių, bus taikoma muitinės priežiūra ir gali būti taikomas muitinis tikrinimas; toms prekėms bus taikomi muitinės formalumai, reikės pateikti atitinkamas deklaracijas ir nusiųsti atitinkamus pranešimus, o muitinės galės reikalauti pateikti garantijas dėl galimų arba esamų skolų muitinei. Toms prekėms taip pat bus taikomos Sąjungos teisės nuostatos, nurodytos Susitarimo dėl išstojimo Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 2 priede⁵⁰.

Prekėms, tiesiogiai įvežtomis į Šiaurės Airiją ir išleistoms į laisvą apyvartą, bus taikomos SMK taisyklės ir procedūros, įskaitant Bendrąjį muitų tarifą⁵¹ pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 3 dalį, jei kyla grėsmė, kad tos prekės pateks į ES bendrąją rinką.

Tačiau jei manoma, jog grėsmės, kad prekės pateks į ES bendrąją rinką, nėra, prekės jokių mokėtinu muitu neapmokestinamos, kai jos į Šiaurės Airiją įvežamos iš likusios Jungtinės Karalystės dalies. Kai į Šiaurės Airiją prekės įvežamos ne iš Jungtinės Karalystės ar ES, mokėtinas Jungtinės Karalystės išorės muittas.

Sąlygos, pagal kurias laikoma, kad į Šiaurės Airiją įvežta prekė gali negali būti įvežta į ES ir nebus komerciniais tikslais perdirbama Šiaurės Airijoje, nustatytos 2020 m. gruodžio 17 d.

⁴⁹ SMK 94 straipsnis.

⁵⁰ Plg. pranešimą suinteresuotiesiems subjektams apie importo ir (arba) eksporto draudimus ir apribojimus, įskaitant importo ir (arba) eksporto licencijas, ir susijusius konkrečius pranešimus apie įvairius draudimus ir apribojimus.

⁵¹ 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1).

Jungtinio komiteto sprendime Nr. 4/2020 dėl grėsmės nekeliančių prekių nustatymo (toliau – Sprendimas).

Taikant Sprendimo 3 straipsnį, tiesioginis vežimas – vežimas nuo vežimo operacijos pradžios, kaip numatyta sutartimi įformintame susitarime, iki jos pabaigos (pvz., vežimo iš Kinijos į Šiaurės Airiją atveju perkrovimas Jungtinėje Karalystėje nedaro poveikio tiesioginio vežimo taisyklei tol, kol prekės lieka muitinės priežiūroje).

Prekiautojai, norintys naudotis Sprendime numatyta patikimų prekyautojų sistema turi pateikti paraišką Jungtinės Karalystės kompetentingoms institucijoms⁵² ir pateikti įrodymų, kad jie laikosi Jungtinio komiteto sprendime nustatytų reikalavimų. Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms atlikus patikrinimą ir suteikus leidimą, prekyautojai turi ir toliau laikytis reikalavimų, kitaip gali būti sustabdytas jų leidimo galiojimas arba jis gali būti atšauktas.

Leidimas naudotis patikimų prekybininkų sistema nepakeičia prievolės pateikti muitinės deklaraciją dėl prekių išleidimo į laisvą apyvartą.

4. TRANZITAS

Tranzito operacija, kai prekės išvežamos iš Šiaurės Airijos, bus laikoma Sąjungos tranzito procedūra Šiaurės Airijos muitų teritorijoje.

1 pavyzdys. Prekės vežamos iš Šiaurės Airijos į Didžiąją Britaniją

Išvežimo įstaiga yra Šiaurės Airijoje, prekės išvežamos iš Šiaurės Airijos per keltų uostą. Tranzito įstaiga yra Didžiosios Britanijos uoste.

- Išorinio tranzito procedūra T1 taikoma ne Sąjungos prekėms (arba eksportui, po kurio atliekama tranzito procedūra, kai taikomas SMK DA 189 straipsnis).

- Taikoma vidinio tranzito procedūra T2 – eksportuojamos Sąjungos prekės ir vėliau atliekama tranzito procedūra.

2 pavyzdys. Prekės vežamos iš Vokietijos per Prancūziją ir Didžiąją Britaniją į Šiaurės Airiją.

Išvežimo įstaiga yra Vokietijoje, prekės išvežamos iš ES per keltų uostą Prancūzijoje. Pirmoji tranzito įstaiga yra atvykimo keltų uoste Didžiojoje Britanijoje. Tranzito procedūra tęsiama Didžiosios Britanijos keltų uoste, kuriame prekės pakraunamos į keltą, plaukiantį į Šiaurės Airiją. Didžiosios Britanijos keltų uoste prekes išvežant iš Didžiosios Britanijos nereikia atlikti jokių formalumų. Įplaukiant į Šiaurės Airijos uostą reikia atlikti tranzito įstaigos formalumus.

3 pavyzdys. Prekės vežamos iš Vokietijos per Nyderlandus, Didžiąją Britaniją ir Airiją į Šiaurės Airiją.

Išvežimo įstaiga yra Vokietijoje, prekės išvežamos iš ES per keltų uostą Nyderlanduose. Pirmoji tranzito įstaiga yra atvykimo keltų uoste Didžiojoje Britanijoje. Tranzito procedūra tęsiama Didžiosios Britanijos keltų uoste, kuriame prekės pakraunamos į keltą, plaukiantį į Airiją. Įplaukiant į Airiją reikia atlikti tranzito įstaigos formalumus. Tranzito procedūra tęsiama Airijoje ir prekės kerta Airijos ir Šiaurės Airijos sieną be jokių muitinės formalumų. Prekės pateikiamos paskirties įstaigai Šiaurės Airijoje.

4 pavyzdys. Prekės vežamos iš Didžiosios Britanijos per Šiaurės Airiją į Airiją.

⁵² Daugiau praktinės ir kitokios informacijos gali suteikti Jungtinės Karalystės muitinė.

Išvežimo įstaiga yra Didžiojoje Britanijoje, prekės išvežamos iš Didžiosios Britanijos per keltų uostą. Tranzito įstaiga yra Šiaurės Airijos uoste. Prekės kerta Šiaurės Airijos ir Airijos sieną be jokių kitų muitinės formalumų. Prekės pateikiamos paskirties įstaigai Airijoje.

Taikoma vidinio tranzito procedūra T1.

5 pavyzdys. Prekės vežamos iš Airijos per Šiaurės Airiją, Didžiąją Britaniją, Belgiją, Prancūziją, Šveicariją į Italiją.

Išvežimo įstaiga yra Airijoje. Prekės kerta Airijos ir Šiaurės Airijos sieną be jokių muitinės formalumų, Šiaurės Airijoje tęsiama tranzito procedūra. Prekės išvežamos iš Šiaurės Airijos per keltų uostą. Pirmoji tranzito įstaiga yra atvykimo keltų uoste Didžiojoje Britanijoje. Tranzito procedūra tęsiama Didžiosios Britanijos keltų uoste, kuriame prekės pakraunamos į keltą, plaukiantį į Belgiją. Įplaukiant į Belgiją reikia atlikti antrosios tranzito įstaigos formalumus. Tranzito procedūra tęsiama Europos Sąjungoje. Trečioji tranzito įstaiga yra pirmoji muitinės įstaiga Šveicarijoje. Ketvirtoji tranzito įstaiga yra pirmoji muitinės įstaiga Italijoje. Prekės pateikiamos paskirties įstaigai Italijoje.

5. LENGVATINĖS KILMĖS ASPEKTAI

5.1 Lengvatinė kilmė vykdant prekybą, kuriai taikomi ES lengvatiniai susitarimai su trečiosiomis šalimis

Su lengvatine kilme susijusios pirmiau išvardytos taisyklės Šiaurės Airijai taikomos taip pat, kaip ir kitoms Jungtinės Karalystės dalims. Tai visų pirma reiškia, kad:

Šiaurės Airijoje pagamintos prekės (net tos, kurios pagamintos dar iki pereinamojo laikotarpio pabaigos), nelaikomos turinčiomis ES kilmės statusą jų tiesioginio eksportavimo arba po tolesnio perdirbimo atliekamo eksportavimo į ES lengvatinio susitarimo šalį partnerę tikslais.

Jei laikantis Susitarimo dėl išstojimo 47 straipsnio 1 dalies reikalavimų Sąjungos viduje iš Šiaurės Airijos į ES gabenamos prekės, kurios **turi ES kilmės statusą ir yra Šiaurės Airijoje, arba prekės, kurios turi ES šalių partnerių kilmės statusą ir yra Šiaurės Airijoje** iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tos prekės vis dar gali būti laikomos ES kilmės statusą turinčiomis prekėmis, kai jos iš naujo įvežamos į Sąjungos muitų teritoriją, su sąlyga, kad pateikiami būtini prekių kilmės vietos įrodymo dokumentai pagal susijusio ES lengvatinio mokesčių režimo nuostatas.

ES kilmės statusą turinčioms prekėms, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui **eksportuojamoms iš Sąjungos per Šiaurės Airiją į trečiąją šalį**, su kuria Sąjunga yra sudariusi lengvatinį susitarimą, gali būti taikomas lengvatinis režimas toje trečiojoje šalyje partnerėje, jeigu laikomasi į atitinkamo ES lengvatinio susitarimo nuostatas dėl kilmės įtrauktų tiesioginio vežimo (neklastojimo) nuostatų.

Analogiškai, trečiosios šalies partnerės kilmės statusą turinčioms prekėms, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui **importuojamoms iš šalių partnerių į ES per Jungtinę Karalystę**, taip pat gali būti taikomas lengvatinis režimas ES, jeigu laikomasi į atitinkamų ES lengvatinių susitarimų nuostatas dėl kilmės įtrauktų tiesioginio vežimo (neklastojimo) nuostatų [tačiau žr. 6.2 punktą].

5.2 Lengvatinės kilmės aspektai importuojant prekes į Šiaurės Airiją

Prekėms, iš trečiosios šalies **tiesiogiai vežamoms į Šiaurės Airiją** ir išleistoms į laisvą apyvartą, taikomos SMK taisyklės ir procedūros, įskaitant bendruosius muitų tarifus⁵³ pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 3 dalį, jei kyla grėsmė, kad tos prekės pateks į ES bendrąją rinką.

Bendrąjį muitų tarifą, *inter alia*, sudaro **lengvatinių muitų tarifų priemonės pagal susitarimus, kuriuos Sąjunga sudarė** su tam tikromis šalimis ar teritorijomis arba **kurie buvo vienašališkai priimti** dėl tam tikrų šalių ar teritorijų. Jis taikomas:

- i. prekėms, įvežtoms į Šiaurės Airiją pagal ES **lengvatinius susitarimus su trečiosiomis šalimis, išskyrus Jungtinę Karalystę**, kurios, kaip manoma, bus įvežamos į Šiaurės Airiją tiesioginiu transportu ne iš Sąjungos arba ne iš kitos Jungtinės Karalystės dalies [Protokolo 5 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Bendrojo sprendimo 3 straipsnio 1 dalies b punktas];
- ii. prekėms, įvežtoms į Šiaurės Airiją pagal ES **lengvatinį susitarimą su Jungtine Karalyste**, kurios, kaip manoma, bus įvežamos į Šiaurės Airiją tiesioginiu transportu iš kitos Jungtinės Karalystės dalies [Protokolo 5 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa ir Bendrojo sprendimo 3 straipsnio 1 dalies a punktas].

Siekiant Šiaurės Airijoje taikyti lengvatines kilmės taisykles, 2020 m. gruodžio 18 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2020/2163⁵⁴ nustatytos tam tikros priemonės, kuriomis palengvinamas ir užtikrinamas tinkamas su lengvatine kilme susijusių sąlygų taikymas. Pagrindiniai elementai yra šie:

- i) šalis partnerė, kuri naudojasi ES lengvatomis Šiaurės Airijoje, ėmėsi priemonių užtikrinti, kad būtų laikomasi susijusių kilmės taisyklių, apimančių esminius kilmės taisyklių aspektus, kilmės įrodymus, tikrinimo procedūras ir kitas su kilme susijusias sąlygas;
- ii) kilmės įrodymuose, kurie turi būti naudojami prašant lengvatinės kilmės Šiaurės Airijoje, nurodoma „Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija“;
- iii) Šiaurės Airijos medžiagos ir procesai nelaikomi ES medžiagomis ar procesais, kai prekės iš trečiųjų šalių į Šiaurės Airiją importuojamos taikant lengvatas.

5.3 Lengvatinės kilmės aspektai eksportuojant prekes iš Šiaurės Airijos

Dvišaliais Sąjungos ir Jungtinės Karalystės susitarimais pagal Protokolą nenustatomos kitų trečiųjų šalių teisės ir pareigos. Tai reiškia, kad atsižvelgiant į ES galiojančius lengvatinius susitarimus, taikomus iš Šiaurės Airijos eksportuojamoms prekėms, Šiaurės Airija yra trečioji šalis. Todėl:

- i) Šiaurės Airijos eksportuotojai negali būti registruojami arba negali būti įgalioti surašyti pareiškimų apie prekių kilmę eksportui, kuriam taikomi ES lengvatiniai susitarimai;

⁵³ Dėl atvejų, kai bendrieji muitų tarifai nebus taikomi, žr. 4 punktą ir informaciją apie prekes, kurios, kaip manoma, negali būti vėliau įvežtos į Sąjungą.

⁵⁴ OL L 431, 2020 12 21, p. 55.

ii) Jungtinės Karalystės muitinės, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, negali išduoti ES judėjimo sertifikatų.

6. KITI LENGVATINIAI ASPEKTAI. ES MUITŲ SĄJUNGA

Kai prekės **tiesiogiai įvežamos į Šiaurės Airiją** iš trečiųjų šalių, joms taikomi ES muitų teisės aktai, įskaitant **tarptautinius susitarimus** ir juose esančias muitų nuostatas.

Tarptautiniai susitarimai, į kuriuos įtrauktos muitų nuostatos, apima **susitarimus, kuriais nustatoma** Sąjungos ir trečiųjų šalių **muitų sąjungą**. Prekės, įvežtos į Šiaurės Airiją pagal ES muitų sąjungos susitarimus su trečiosiomis šalimis, laikomos tiesiogiai įvežamomis į Šiaurės Airiją ne iš Sąjungos arba ne iš kitos Jungtinės Karalystės dalies [Protokolo 5 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Bendrojo sprendimo 3 straipsnio 1 dalies b punktas].

Išskyrus atvejus, kai nekyla grėsmė, kad prekės pateks į ES bendrąją rinką, Šiaurės Airijoje taikomos nuostatos dėl laisvo judėjimo pagal ES muitų sąjungos susitarimus su trečiosiomis šalimis.

Siekdamos taikyti šias nuostatas:

- i) šalis partnerė imasi priemonių užtikrinti, kad būtų laikomasi susijusių nuostatų, įskaitant nuostatų dėl laisvo judėjimo įgyvendinimo, pateikiami įrodymai, atliekamos tikrinimo procedūros ir vykdomos kitos susijusios sąlygos;
- ii) dokumentuose, įrodančiuose, kad laikomasi nuostatų dėl laisvo judėjimo, būtų nurodyta „Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija“.

7. TARIFINĖS KVOTOS

Prekėms, iš trečiųjų šalių **tiesiogiai vežamoms į Šiaurės Airiją** ir išleistoms į laisvą apyvartą, taikomas SMK, įskaitant bendruosius muitų tarifus⁵⁵.

Tačiau pagal 2020 m. gruodžio 16 d. Reglamentą (ES) 2020/2170⁵⁶ iš Sąjungai nepriklausančių šalių į Šiaurės Airiją importuojamoms prekėms negali būti taikomas režimas pagal Sąjungos importo tarifines kvotas ar kitas importo kvotas arba pagal trečiųjų šalių taikomas eksporto tarifines kvotas.

8. PREKIŲ IŠVEŽIMAS IŠ SĄJUNGOS MUITŲ TERITORIJOS PER ŠIAURĖS AIRIJĄ

Prekėms, įskaitant Šiaurės Airijos vidaus prekes, išvežamoms iš Šiaurės Airijos arba iš Sąjungos per Šiaurės Airiją į trečiąsias šalis arba į kitas Jungtinės Karalystės dalis, bus taikoma muitinės priežiūra ir gali būti taikomi muitinis tikrinimas, muitinės formalumai ir nuostatos dėl atitinkamų deklaracijų ir pranešimų pagal taikytinas SMK taisykles ir reikalavimus. Toms prekėms taip pat bus taikomos Sąjungos teisės nuostatos, nurodytos Susitarimo dėl išstojimo Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 2 priede⁵⁷.

⁵⁵ Dėl atvejų, kai bendrieji muitų tarifai nebus taikomi, žr. 4 punktą ir informaciją apie prekes, kurios, kaip manoma, negali būti vėliau įvežtos į Sąjungą.

⁵⁶ OL L 432, 2020 12 21.

⁵⁷ Plg. 2020 m. gegužės 15 d. pranešimą suinteresuotiesiems subjektams apie importo ir (arba) eksporto draudimus ir apribojimus, įskaitant importo ir (arba) eksporto licencijas, ir susijusius konkrečius pranešimus apie įvairius draudimus ir apribojimus.

Jungtinė Karalystė nurodė⁵⁸, kad iš Šiaurės Airijos į kitas Jungtinės Karalystės vidaus rinkos dalis gabenamų prekių atžvilgiu Reglamento (ES) Nr. 952/2013 263 straipsnio 1 dalį ir 269 straipsnio 1 dalį Jungtinė Karalystė gali įgyvendinti laikydama, kad išankstinė išvežimo ir (arba) eksporto deklaracija yra pateikta, jei Jungtinės Karalystės kompetentingai muitinei pateiktos informacijos turinio ir pateikimo laiku lygiavertiškumas yra užtikrinamas kitomis priemonėmis ir naudojant tinkamas elektronines duomenų apdorojimo priemones. Jungtinė Karalystė užtikrins, kad informacija, susijusi su prieš šį sakinį einančio sakinio įgyvendinimu, būtų pateikta Sąjungos atstovams, nurodytiems 2020 m. gruodžio 17 d. Jungtinio komiteto sprendime Nr. 6/2020, kuriuo nustatoma praktinė darbo tvarka, susijusi su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 12 straipsnio 2 dalyje nurodytų Sąjungos atstovų naudojimusi teisėmis.

Šiuo atžvilgiu Jungtinė Karalystė patvirtina savo ketinimą taikyti standartines eksporto procedūras, jei:

1. prekėms taikoma SMK 210 straipsnyje nurodyta procedūra;
2. prekės yra laikinai saugomos pagal SMK 144 straipsnį;
3. prekėms taikomos į Protokolo 6 straipsnio 1 dalies antro sakinio taikymo sritį patenkančios Sąjungos teisės nuostatos, kuriomis uždraudžiamas arba ribojamas prekių eksportas;
4. prekėms įforminama eksporto procedūra Sąjungoje arba
5. prekių vertė neviršija 3 000 EUR ir jos supakuojamos arba pakraunamos eksportuoti Sąjungoje.

9. PREKIŲ GABENIMAS TARP ŠIAURĖS AIRIJOS IR SĄJUNGOS

Iš esmės, muitinės priežiūra, tikrinimas ar muitinės formalumai nebus taikomi tarp Šiaurės Airijos ir Sąjungos gabenamoms prekėms, kai tos prekės bus gabenamos atliekant gabenimą Sąjungos viduje.

Prekių judėjimui tarp dviejų ES valstybių narių taikomos taisyklės bus taikomos prekėms, gabenamoms iš Šiaurės Airijos į bet kurią valstybę narę ir atvirkščiai.

9.1 Sąjungos prekių gabenimas

Sąjungos prekėms taikomas laisvas prekių judėjimas ES, šioms prekėms netaikomi jokie muitai ar kitos rinkliavos. Šis principas taip pat taikomas Sąjungos prekėms, gabenamoms iš ES į Šiaurės Airiją ir atvirkščiai. Tačiau iš muitų teritorijos išvežus Sąjungos prekes, jos praranda Sąjungos statusą ir bus laikomos ne Sąjungos prekėmis, kai jos vėl įvežamos į ES arba Šiaurės Airiją. Tai neišvengiama gabenant prekes tarp žemyninės ES dalies ir Šiaurės Airijos.

Vis dėlto Sąjungos prekės gali būti išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos ir išlaikyti Sąjungos statusą laikantis vienos iš šių sąlygų:

- joms įforminama T2 tranzito procedūra (turi dalyvauti bent viena bendrojo tranzito šalis, pvz., prekės išvežamos iš Italijos per Šveicariją ir Prancūziją į Šiaurės Airiją),
- jos gabenamos ne reguliariosios laivybos linijos laivu;

⁵⁸ Vienašalis Jungtinės Karalystės pareiškimas 5-ajame eiliniame ES ir JK jungtinio komiteto posėdyje, vykusiame 2020 m. gruodžio 17 d.

- jos gabenamos iš ES oro uosto į Šiaurės Airijos oro uostą arba atvirkščiai be sustojimo už ES ribų arba
- jos gabenamos pagal SMK DA 119 straipsnio 3 dalį, o jų Sąjungos statusą įrodantis dokumentas gali būti įrodomas viena iš SMK IA 199 straipsnio 1 dalyje išvardytų priemonių.

9.2 Ne Sąjungos prekių gabenimas

Kai ne Sąjungos prekės gabenamos iš Šiaurės Airijos į ES žemyninę dalį ir atvirkščiai, ekonominės veiklos vykdytojas turi keletą galimybių:

- įforminti prekėms T1 Sąjungos tranzito procedūrą. Paskirties muitinės įstaigoje Šiaurės Airijoje (arba ES) reikia atlikti vėlesnę muitinės procedūrą;
- kai taikoma, naudotis nuostatomis, taikomomis gabenimui tarp laikinojo saugojimo saugyklų arba prekių gabenimui pagal specialiąsias procedūras, remiantis SMK 219 straipsniu;
- deklaruoti prekes reeksportui, kai jos išvežamos iš Šiaurės Airijos (arba iš ES) ir jas pakartotinai įvežant į ES žemyninę dalį (arba Šiaurės Airijoje) iš eilės įforminti kitą muitinės procedūrą (pvz., išleidimui į laisvą apyvartą).

Ne Sąjungos prekės muitinės prižiūrimos tol, kol pasikeičia jų muitinis statusas arba kol jos išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos arba sunaikinamos.

Specialiose Komisijos svetainėse pateikiama daugiau informacijos apie:

- [Jungtinės Karalystės išstojimo aspektus, susijusius su muitų ir mokesčių klausimais](#);
- [Sąjungos muitinės kodeksą](#);
- [muitinės procedūras ir formalumus](#);
- [bendrus lengvatinės prekių kilmės aspektus](#);
- [su lengvatine prekių kilme susijusius išorės prekybos aspektus](#) (Patekimo į rinką duomenų bazė).

Europos Komisija

Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas

1. PRIEDAS⁵⁹. LENGVATOS IR KILMĖS TAISYKLĖS PEREINAMUOJU LAIKOTARPIU

1. LENGVATINĖS KILMĖS⁶⁰ ASPEKTAI

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnio 1 dalimi, pereinamuoju laikotarpiu Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma Sąjungos teisė (įskaitant ES sudarytus tarptautinius susitarimus).

Prekybos prekėmis teritorinė taikymo sritis pagal šiuos susitarimus paprastai apibrėžiama kaip teritorijos, kuriose taikomos ES sutartys, o kai kuriais atvejais (pvz., pagal naujesnius laisvosios prekybos susitarimus (LPS) su Kanada, Centrinės Amerikos, Andų bendrijos šalimis ar Japonija) – ir kaip teritorijos, kurios yra Sąjungos muitų teritorijos dalis.

Pagal Susitarimą dėl išstojimo pereinamuoju laikotarpiu Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikomos ES sutartys ir tuo laikotarpiu Jungtinė Karalystė yra Sąjungos muitų teritorijos dalis.

Remiantis Susitarimo dėl išstojimo 129 straipsnio 1 dalimi, pereinamuoju laikotarpiu tie tarptautiniai susitarimai Jungtinei Karalystei yra privalomi.

Tai taip pat pasakytina apie ES sudarytus LPS, kuriuose numatytos lengvatos⁶¹.

Todėl:

- pereinamuoju laikotarpiu Sąjunga Jungtinės Karalystės produktus, žaliavas ir procesus turi laikyti ES produktais, žaliavomis ir procesais.
- Jungtinė Karalystė ES LPS šalių partnerių produktus, žaliavas ir procesus turi laikyti LPS šalies partnerės kilmės statusą turinčiais produktais, žaliavomis ir procesais ir jiems turi būti taikomos atitinkamos lengvatos.

Nors Sąjunga oficialiai informavo savo tarptautinius partnerius, kad pereinamuoju laikotarpiu Jungtinė Karalystė turi būti laikoma valstybe nare⁶², nėra jokių garantijų, kad

⁵⁹ Šiame priede nurodoma, kad pereinamuoju laikotarpiu Jungtinė Karalystė yra susijusi su ES lengvatinės kilmės taisyklėmis. Nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomas A dalies 4 punktą ir B dalies 5 punktą, o šis priedas yra svarbus tik tam, kad būtų galima tvarkyti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos įvykusias operacijas, kaip ir anksčiau atlikto eksporto patikrinimų, atliktų pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, atveju.

⁶⁰ Šiame skirsnyje vartojamos tokios formuluotės kaip „kilmės statusą turintis“ ar „kilmės statuso neturintis“ turėtų būti suprantamos kaip susijusios tik su lengvatine kilme.

⁶¹ Vykdydama bendrą prekybos politiką, ES taip pat yra sudariusi lengvatinius prekybos susitarimus bendrojoje lengvatų sistemoje (http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/index_en.htm). Atsižvelgiant į šiame pranešime aptartus klausimus (susijusius su Jungtinės Karalystės kilmės statusą turinčių sąnaudų poveikiu nustatant lengvatinę kilmę muitų tarifų režimo tikslais), bendrojoje lengvatų sistemoje nustatytas lengvatinis muitų tarifų režimas praktiškai gali būti mažiau aktualus nei nustatytasis LPS. Vis dėlto, siekiant išsamumo šiame pranešime nagrinėjami abu aspektai.

⁶² Tuo tikslu trečiosioms šalims buvo išsiųsta verbalinė nota, kuria tos šalys buvo informuotos, kad „taikant [...] [tarptautinius] susitarimus pereinamuoju laikotarpiu Jungtinė Karalystė laikoma valstybe nare“ (žr. https://ec.europa.eu/info/files/note-verbale_en).

LPS šalys partnerės, taikydamos LPS, pereinamuoju laikotarpiu laikys Jungtinę Karalystę valstybe nare⁶³.

2. KILMĖS TIKRINIMAS

Remiantis ES LPS protokolais dėl kilmės taisyklių, lengvatas gali būti atsisakyta taikyti tik atlikus patikrinimą. Jei trečioji šalis reikalauja patikrinti produkto, kuris dėl jame esančio Jungtinės Karalystės turinio laikomas turinčiu ES kilmės statusą, ES kilmę, taikoma tokia tvarka:

- valstybių narių muitinės privalo taikyti ES teisę, pagal kurią Jungtinės Karalystės produktai, žaliavos ir procesai laikomi ES produktais, žaliavomis ir procesais. Todėl jos turės patvirtinti atitinkamų produktų kilmę, Jungtinės Karalystės turinį laikydamos atitinkančiu ES lengvatinės kilmės reikalavimus;
- LPS partneriai atsisakyti taikyti lengvatas remdamiesi patikrinimu gali tik laikydami LPS protokoluose dėl kilmės taisyklių nustatytų sąlygų. Paprastai LPS partneris atsisakyti taikyti lengvatą gali tik jei pateikus prašymą atlikti patikrinimą⁶⁴:
 - eksportuojančios šalies valdžios institucijos nepateikė atsakymo, arba
 - tuo atsakymu nėra patvirtinamas
 - kilmės įrodymo autentiškumas,
 - (lengvatinė) produktų kilmė ar
 - kitų protokole dėl kilmės taisyklių nustatytų sąlygų laikymasis.

⁶³ Atsakymą į šią verbalinę notą Komisija iki šiol gavo iš nedaugelio LPS šalių partnerių. Vis dėlto keletas LPS šalių partnerių (pvz., Norvegija, Kanada ir Meksika) viešai pareiškė savo ketinimą Jungtinę Karalystę pereinamuoju laikotarpiu toliau laikyti valstybe nare. Tačiau esama galimybės, kad tam tikros mūsų LPS šalys partnerės gali pareikšti kitokią nuomonę, vadinasi, nėra garantijos, kad pereinamuoju laikotarpiu, taikydamos tarptautinius susitarimus, jos visos laikys Jungtinę Karalystę valstybe nare. Be to, kitos šalys partnerės gali visai neatsakyti į verbalinę notą ar atsakymą į ją pateikti vėliau. Toks netikrumas yra neišvengiamas atsižvelgiant į tai, kad Susitarime dėl išstojimo susitarti dėl įsipareigojimų (bet ne teisių), kylančių pagal LPS, ES ir Jungtinę Karalystę galėjo tik dvišaliu pagrindu.

⁶⁴ Importuojančios šalies valdžios institucijos pagal LPS kitokį sprendimą gali priimti tik dviem atvejais (pagal susitarimus su Kanada ir Japonija), remdamosi tinkamu pagrindu ir pasikonsultavusios su kita šalimi.